Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT　　פרייז 20 גראשען.　　היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 143	Łódź, Niedziela 22 czerwca 1930 r.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג כ"ב סיון תר"ץ	№ 143

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געשלאסען די סיים-סעסיע

קיין סיים-זיצונג וועט שוין מאנטאג נישט פארקומען

צענטראלעוו וועט זיך ווענדען צום מלוכה-פרעזידענט וועגען א נייע סיים סעסיע

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

היינט צווייא זיגער בײטאָג איז אין סיים גע־קומען א דעלעגאט פון פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט און איבערגעגעבען דעם סיים־מארשאלעק דא־שינסקי א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועלכער שליסט די סיים־סעסיע.

די בעזאוסט האט דער סיים געוואלט זיך צו־זאמענקומען היינטיגען מאנטאג דעם 23 ד.ח.

לויט דער קאנסטיטוציע קען דאס ערשטע מאל די סעסיע אפגעלעגט ווערען אויף א טערמין און צום צווייטען מאל קען זי אינגאנצען געשלאסען ווערען

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט).

ווי מיר דערוויסען זיך, זעט מאנטאג, אין שייכות מיט דער שליסונג פון דער סיים־סעסיע פארקומען א בעראטונג פון „צענטראלעוו" אויף וועלכער עס וועט תיכף בעשלאסען ווערען צו זאמלען אונטער־שריפטען אויף א פעטיציע צום מלוכה־פרעזידענט וועגען צונאמענרופע א נאיוסערארדענטליכע סעסיע פון סיים און סענאט.

דער קאנגרעס פון די פען-קלובען אין ווארשא

אבגעווארפען ערנסט טאלערס א פארשלאג וועגען א ווענדונג צו די סאוויעטישע שריפטשטעלער

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט).

אין צווייטען טאג פון קאנגרעס פון די פען־קלובען, האט דער בעקאנטער דייטשער דיכטער ערנסט טאלער אריינגעטראגען א פארשלאג אז דער פען־קאנגרעס זאל זיך ווענדען צו די שריפטשטעלער אין סאוויעטן־רוסלאנד, זיי זאלען זיך אנשליסען צו דער פען־בעוועגונג.

עס האט זיך איבער דעם פארשלאג אנטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע בעת וועלכער עס איז ... געווארען, אז מען האט זיך שוין אמאל געווענדעט דער ראזיגער פראגע געווענדעט צו די סאוויעטישע שריי־בער, זיי האבען זיך אבער אפגעזאגט דערפון.

ערנסט טאלערס פארשלאג איז אפגעווארפען גע־ווארען. דאגעגען איז אנגענומען געווארען דער קאמ־פראמיס־פארשלאג פון ארוו. עמיל ברייטער, אז דער פען־קאנגרעס זאל פארעפענטליכען אן אפעל צו די שריפטשטעלער פון אלע לענדער, וועלכע זענען נאך נישט אנגעשלאסען אין דער פען־בעוועגונג מע־גען צוטרעטען צו דער בעוועגונג.

שלום אש, דזשאהן גאלס-וואורטי און קרעמיע

ווערען בעשאנקען מיט הויכע אויס־צייכנונגען פון דער פוילישער רעגירונג

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט).

ווי מיר דערוויסען זיך איז נאך דער פרייטאג־דיגער אווירענץ פון די פארשטעהער פון פען־קאנ־גרעס ביים פרעמיער פלאוועק, בעשלאסען געווארען צו בעעהרען דעם דיכטער שלום אש, דעם ענגלישען

קופאן 17

צווייטע סעריע

פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 2. סעריע פון פרעמיען-קאנקורס, איז גענוג צו צושטעלען בלויז 20 קופאנען

שנייד אוים דעם קופאן !

שריפטשטעלער דזשאהן גאלסוואורטי און דעם פראנ־צויזישען שריפטשטעלער קרעמיע, מיט הויכע אויס־צייכנונגען פון דער פוילישער מלוכה.

פארק העלענאוו

פארק העלענאוו

היינט, זונטאג, ד. 22 יוני, 2 נאכמ. קומט פאר לטובת דער

נאכט=פאגאטאוויע א גרויסע גארטען=פערוויילונג

ביים „לינת הצדק"

מיט אן איבעראשענד רייך פראגראם. ← פאנטאווע לאטעריע מיט זעהר ווערטפולע פאנטן (50 גר.) ← 2 ארקעסטערס 2

לודקעס / קאנפעטי / בענגאלישע פייער / דאנסינג אויף דער פריי / רייכהאלטיגער כשר'ער בופעט

בעמערקונג: דער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' דיר. ט. רידער, וועט אויספיהרען ספעציעל יודישע קאמפאזיציעס.

פאר ארבייטענדע אינטעליגענץ הנחה=בילעטען.

PATRIA　PATRIA

בעקאנטמאכונג.

די בעקאנטע פירמע

„PATRIA" - שאקאלאד- און צוקערווארען-פאבריק

מאכט בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום,

אז אלע אונזערע אויסארבייטונגען, וואס זענען פראדוצירט פון די בעסטע מאטעריאלען און מעכאניש אויסגעארבייט אויף די נייעסטע מאשינען זענען פערזעהען דורכאויס מיט דער אויפשריפט „PATRIA" ווי: „פאנטאזיע", „בריליאנט־קארמעלן", „טאפעל - שאקאלאד", „איריס" א. א. וו.

עלטערן! מאכט אויפמערקזאם אייערע קינדער צו קויפען אנס־טאט פאר 5 אדער 10 גראשען א שטיק, וואס די דערויף דער אויפשריפט „PATRIA".

בעמערקונג: איריס 2 שטיק 5 גראשען

פערלאנגט נור פון דער פירמע

„PATRIA"

PATRIA　PATRIA

אכטונג לעזער

— פון —

נייעם פאלקסבלאט

די אלע לעזער, וועלכע האבען נישט די ייאנערשטאג'דיגע נומערן „נייער פאלקסבלאט מיט'ן

קופאן נ' 15

קענען בעקומען ביי די צייטונגס-פערקויפער

בית-יתומים זגערזשער 40

היינט, זונטאג, דעם 22 יוני ד. י. 11 א זייגער פריה קומט פאר אין הודא-פאביאניק, אין דער אייגענער קאלאניע א גרויסע

ארגאניזאציאנס - פערזאמלונג

געווידמעט דעם דינסטאג'דיגען בלימעל-טאג אין אונזער שטאט לטובת דער איבענדערמאנטער זומער-קאלאניע פאר די עלענדע יתומים.

דערמיט האבען מיר דעם כבוד איינצולאדען אלע אונזערע געעהרטע מיטגלידער און סימפאטיקער און מיר בעטען צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

בעמערקונג: קאמוניקאציע געזיכערט יעדע 15 מינוט. טראמוואי פון בייער'ס מארק.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שווער-געטראפענער פאמיליע קויפמאן צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן און פאטער, אונזער אקטי־ווען מיטגליד

נ"ע

שמואל משה בן ר' פנחס ז"ל קויפמאן

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון פליישער-הורטאווניקעס-פעראיין. פאדזשעטשנא 10.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אווענד.

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

Cegielniana 28, tel. 151-79

מיט אנמעלדונגען פון שילער צום נייעם שול-יאהר טאג-טעגליך פון 9 ביז 2 פארמ. און פון 5 ביז 7 נאכמ.

די דירעקציע.

רעזאלוציע פון „צענטראלעוו“

פאדערט די דימיסיע פון דער רעגירונג

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש) נעכטן איז אין א בנין פון סיים פארגעקומען א געמיינזאמע זיצונג פון די דעפוטאטען און סענאטארן פון די 6 קלובן וואס געהערן צום צענטראלעוו.

די זיצונג האט געעפנט דער וויצע-מארשאל פון סיים יאן דאמבסקי, וועלכער האט אין קורצן ווערטער ערקלערט, אז די אינערליכע לאגע אין פוילן האט זיך פארשערפט צו דער ענטשיידונג.

עס רעדען דאן די פארשטעהער פון די פערשידענע קלובן און צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווארן די רעזאלוציע.

אין דער רעזאלוציע ווערט קודם כל פעסטגעשטעלט, אז די פוילישע רעפובליק לעבט איבער נישט נאר א ווירטשאפטליכן קריזיס נאר אויך א פאליטישן מלוכהשען און דער היינטיגער צושטאנד ווערט פראניש און דראהט מיט א קאטאסטראפע. אלס האופט-סיבה פון ווירטשאפטליכן קריזיס ווערט אנגעוויזען די קאטאסטראפאלע לאגע פון דער לאנדווירטשאפט צוליב דעם איז אפגעשוואכט געווארן די קויף-קראפט פון דארף און דאס האט הערפיהרט צום קריזיס אין דער אינדוסטרי און האנדעל.

אין דער רעזאלוציע ווערט אנגעוויזען אז דער היינטיגער קריזיס איז נישט נאר א רעזולטאט פון דער אלוועלטליכער שלעכטער ווירטשאפטליכער קאניונקטור, נאר אויך אין דעם וואס צוליב דער נישט נאר מאלער און נישט זיכערער פאליטישער לאגע איז גע נבראכען געווארן דער צוטרוי. די רעגירונג איז נישט בכוח צו בהערשען דעם קריזיס ווייל א חוץ א קאנ סעקווענטען ווירטשאפטליכן פלאן, וועלכן די רעגירונג האט נישט איז נאך נויטיג דאס ארורכפיהרען א גאנצע רייהע געזעץ-פראיעקטען.

דאן ווערט אין דער רעזאלוציע ארויסגעשטעלט א רייהע פאדערונגען ווי 1) פערקלענערען דעם מלוכה-ביודזשעט און ארורכפיהרען א ראציאנעלע שפאר זאמקייט אין דער מלוכה-ווירטשאפט; 2) פערקלע נערען די שטייער-לאסט, רעפארם פון אומזאץ-שטייער, בעפרייען די וועניגער פערמעגליכע שטייער צאהלער פון דעם הכנסה-שטייער און בעזייטיגען די ווילקירליכקייט ביים בעשטימען די שטייערן און 3) ארורכפיהרען די אגראר-רעפארם.

דאן ווערט אין דער רעזאלוציע ארויסגערוקט א פראיעקט פון צענטראלעוו וועגן דער רעוויזיע פון דער קאנסטיטוציע, לויט וועלכען עס ווערט גענוי אפגעטיילט די קאמפעטענץ פון די אנפיהרענדע אינ סטאנצען פון דער מלוכה. פאר'ן פארלאמענט ווערט פאראויסגעזעהן דאס אויסשליסליכע רעכט פון דער געזעצגעבונג און פון דער קאנטראל פון דער מלו כה-ווירטשאפט.

ווייטער ווערט אין דער רעזאלוציע געזאגט, אז דער סיים איז שטענדיג גרייט צוזאמענצוארבייטען מיט דער רעגירונג, וועלכע וועט שטעהן אויפ'ן שטאנד פונקט פון געזעץ און קאנסטיטוציע. א רעגירונג וועלכע קאן אדער וויל נישט זיך שטעלען אויפ'ן דא זיגען שטאנדפונקט מוז אפטרעטען.

צום סוף ווערט אין דער רעזאלוציע געזאגט, אז „דער צושטאנד פון פאקטישער דיקטאטור פון יוזעף פילסודסקי ביי דער גלייכצייטיגער אויפהאלטונג דעם שיין פון דער עקזיסטענץ פון א פארלאמענט, איז א צושטאנד, וואס איז זיך אליין סותר, קען ארן א קאטאסטראפע פאר דער מלוכה, ווייטער נישט אויפגעהאלטען ווערען“.

צוליב דעם פאדערט דער צענטראלעוו:

1) די דימיסיע פון דער רעגירונג פון דער דיק טאטור, 2) עס זאל געשאפען ווערען א קאנסטיטו ציאנעלע רעגירונג געשטיצט אויפ'ן פערטרויען פון דער געזעלשאפט, א רעגירונג וואס זאל צוזאמען מיטן פארלאמענט אונטערנעהמען א קאמף מיט דעם ווירט שאפטליכען קריזיס.

צום סוף האט נאך הער. ניעדזיאלקאווסקי פעסטגעשטעלט, אז דער צענטראלעוו איז גרייט צו נעהמען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר דער מלוכה און אז לויט דעם היינטיגען גרונד-געדאנק וועט זיך אויך ריכטען דער קאנגרעס אין קראקא.

געפונען דעם קערפער פון גען. קוטיעפאוו?

פאריז, 21. (ספ. טעל.) אין איינעם פון די טאלען פון מאנט-האר אין צענטראל פראנקרייך, האט מען געפונען דעם טויטען קערפער פון א עלטער'ן גענעראל. עס איז פעסטגע שטעלט געווארן א שטארקע עהנליכקייט פון הרוג מיט דעם פערשוואונדענעם גענעראל קוטיעפאוו. דער היינטיגער פאקט האט ארויסגערופען א נעוואל דיגע סענסאציע.

די פאליציי, וועלכע פיהרט אנאויספארשונג איז אבער אין דער מיינונג, אז דאס איז זיכער דער טויטער קערפער פון א געוויסען אדוואקאט וועלכער איז מיט א פאר חדשים צוריק פערשוואונדען געווארן.

אומענשליכע האנדלונג פון א גריכישן קאפיטאן

בריסעל, 21. (ספ. טעל.) „סואר“ מעלדעט וועגן אן אומענשליכע האנדלונג פון דעם גריכישן שיפס-קאפיטאן טהעאהארוס קאלאקיס.

ווען די שיף האט זיך שוין געפונען אויפ'ן ים, האט מען ענטדעקט דריי פאסאזשירען, וואס זענען געפאהרען אויף גאפע, דער צעווילדעוועטער קאפיטאן האט בעפוילען אריינצוווארפען די דריי פאסאזשירען אין ים אריין. צוויי פון זיי האט אפגעראטעוועט א ארורכפאהרענדע שיף, דער דריטער איז הערטרונ קען געווארן.

נעשטארבען דער סעמיא-טישער רב

דער נפטר איז געווען בעשטימט אלס ווארשאווער רב

וואַרשאַ, 21- (טעלעפאניש פון אונזער קאַ רעספאנדענט).

היינט איז אין סאנאטאריום פון ד"ר ביבינסקי געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר דער סעמיא טיטשער רב ר' בנימין אליהו רעמינולסקי.

לויט אן אפמאך וואס איז אין דער לעצטער צייט געשלאסען געווארן צווישען דער „אגודה“ און מזרחי איז דער נפטר בעשטימט געווארן אלס ווארשאווער רב.

אראבישער פאליציאנט זאגט עדות

לטובת דעם בעשולדיגטען יוסף ארפאלי

ניו-יארק, (יט"א טעלעגראפיש). הער ירו שלימער קארעספאנדענט פון „ניו-יארקער „טיימס“ טיילט מיט אז אן אראבישער פאליציאנט האט אונ טער א שבועה בעוויזען אז בעת די אומרוהען האט ער געזעהען אז נאכהעם ווי די פאליציי האט אויס געשאסען האט זיך די מוטער פון דעם נעהרגעטע זיך געווארפען אויף איהם מיט א געוויין.

די דאזיגע ערקלערונג איז א בעשטעטיגונג אז דעם אראבער, וועמען אורפאלי זאל האבען דער מארדעט איז געפאלען פון א פאליציאישער קויל און נישט פון אורפאלי.

דער סכסוך צוליב דער קאנ-צעסיע ביים ים המלח

ווערט איבערגעגעבען דעם אינטער-נאציאנאלען טריבונאל

לאנדאן, 21. (יט"א טעלעגראפיש). ווי די יט"א דערוויסט זיך וועט אויף דער נאהענטסטער זי צונג פון ענגלישען פארלאמענט די רעגירונג וואר שיינליך אפגעבען אן ערקלערונג. אז זי שטימט איין מיט דעם פראנצויזישען פארשלאג וועגען איבער געבען די ענגלישע און פראנצויזישע פרעטענזיעס בנוגע דער קאנצעסיע ביים ים המלח אויף צו ענט שיידען פאר'ן אינטערנאציאנאלען טריבונאל אין האאג.

ענהנליך איז בשעתו געווען מיט דער קאנצעסיע פון'ם גריך מאווראמאטיס וועגען דער עלעקטרישער קאנצעסיע אין ירושלים.

95-טער קרבן פון קאלמעט-פרעפאראט

ליבעק, 21 (אטע) לויט א בעריכט פון ליבעקען געזונדהייטס-אמט איז די צאהל קרבנות צוליב דעם קאלמעט פרעפאראט געשטיגען אויף 94.

ווי בעוואוסט זענען ביז דעם 26 אפריל 246 קינ דער געאימפט געווארען מיט דעם אנטיטיבערקולאז פרעפאראט פון פראפ. קאלמעט.

איין יעהריגע מיליטער-דינסט איז פראנקרייך

פאריז, 21 (אטע) פון 15 אקטאבער אן ווערט אין פראנקרייך איינגעפיהרט דאס איינעיהריגע מיליטער דינסט. דער פעראדנונג איז שוין פערעפענטליכט גע ווארען אין אפיציעלען רעגירונגס בלאט.

אבטיילונגען צו בעקעמפען נאטור-קאטאסטראפעס

ווערען געשאפען אין סאוו.-רוסלאנד

קאוונא, 21 (אטע) לויט מעלדונגען אין מאסקווע האט דער קריגס-קאמיסאריאט בעשלאסען די אלע פערזאנען, וואס זאגען זיך אפ פון מיליטער-דינסט צוליב רעליגיעזע מאטיוון צו בענוצען ביים בע קעמפען נאטור-קאטאסטראפעס, ביי וואלד און דארף און דארף - שרפות, פערפלייצונגען און מגפות. פון די אטע פערזאנען וועלען געשאפען ווערען ספעציעלע אבטיילונגען, וועלכע וועלען בענוצט ווערען ביים בויען וועגען.

א פראנצויזיש-איטאליענישע מלחמה איז אונפערמיידלעך

ערקלערט דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער פאשיסטישער פארטיי

לאנדאן, 21- (אטע)

פון רוים מעלדעט מען, אז די וואקסענדע אנ געשטרענגטע בעציהונגען צווישען פראנקרייך און איר טאליען האט געפינען א אויסדרוק אויף איינעם פון די מיטינגען פון די פאשיסטישע סטודענטען.

דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער פאשיסטי שער פארטיי טוראטי האט ערקלערט, אז א פראנ צויזיש-איטאליענישע מלחמה איז אונפערמיידליך, אז אז איטאליען מוז אנהויבען די אפענסיווע וועלכע איז א היסטארישע נויטווענדיגקייט. דער מיטינג האט זיך פערענדיגט מיט די אויסרופען: ניצא מוז געהערען צו איטאליען.

15 פערזאן דערטרונקען געווארען אין א מאטאר-שיפל

לאנדאן, 21. (יטא). נעבען מארסקיי, איר סטהאליען, איז דערטרונקען געווארען א מאטאר שיפעל, אין וועלכען עס האבען זיך געפונען פופצעהן פערזאן. קיין איינעם פון זיי איז נישט געלונגען ארויס צוראטעווען.

זעלבסטמארד פון א 60-יעהריגע פרוי

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קאַ רעספאנדענט). אין ווארשא איז בעגאנגען זעלבסט מארד די 60-יעהריגע אלמנה שרה שווארצמאכער. די פרוי איז געווען גייסטיג קראנק. נעכטען האט זי זיך ארונטערגעווארפען פון 4-טען שטאק און איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

בעשטיגען די שפיצען פון די הימאלאיען-בערג

ניו-יארק, 21. (אטע) לויט א בעריכט פון דער ניו-יארקער „טיימס“ איז אין אנהויב יוני בע שטיגען געווארען דער יוסאנג-שפיץ פון די הימאלאיען בערג. די דייטשען הערלין און שנייהער האבען די ער שטע פון די פארשטעהער פון די 4 פעלקער, וואס בעטייליגען זיך אין דער עקספעדיציע בעשטיגען דעם בארג-שפיץ.

א קאטאסטראפע מיט א מילי-טערישען עראפלאן

פאריז, 21. (אטע) פרייטאג ביינאכט בעת איבונגען פון א באמבען-עראפלאן איבער דער שטאט, האט פלוצלונג אין דער הויך פון 1500 מע טער אנגעהויבען צו ברענען, דער מאטאר. נאך איר דער די פליהער האבען געהאט צייט זיך אראפצו לאזען, האט דער עראפלאן אנגעהויבען אראפצו פאלען. די דריי לופט-פליהער האבען זיך גראטע וועט מיט פאל-שירמס.

100 פערזאן יעהרליך ווערען געביסען פון שלאנגען

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאניש) האט געוועזע הייטס-דעפארטאמענט האט פערארדענט צו ברענגען פון אויסלאנד פופציג אומפולקעס אויף איינשפרי צונגען נעגען שלאנגען-גיפט.

דער דירעקטאר פון דער סוראוויצע-אפטיילונג ד"ר צעלארעק ערקלערט, אז אין פוילען ווערען גע וועהנליך הונדערט פערזאן יעהרליך געביסען פון שלאנגען, דערפון דורכשניטליך צוויי שטערבליך.

אנו מברכים את חברנו הנכבד מר
יצחק מאיר ראטענבערג
לנשיאיו את העלמה
ברכה לעוויש
תהא דרכם צלחה וסוגה בשושנים
„צעירי ישראל“ בלודז

א בלוטיגע אוואנטורע מיט פאבאראווע

לעמבערג, 21. (ספ. טעל). אין סאנדאווא וישניא איז בעת דעם פאפאר געקומען צו א בלוטיגע אוואנטורע.

דער פאבאראווע קיסליטשקא האט זיך געווא רען שלאגען מיט'ן וואיט, דער פאליציאנט קורזינסקי האט געוואלט בערוהיגען דעם פאבאראווע, אבער דער לעצטער האט זיך געווארפען אויפ'ן פאלי ציאנט און איהם געוואלט ענטוואפענען, און דער זעלבסטפערטיידיגונג האט דער פאליציאנט ארורכ געשטאכען דעם פאבאראווע די רעכטע לונג.

די איבריגע פאבאראווע ווי אויך דער ציווילער עולם האט זיך דאן געווארפען אויף די פאליציאנטען עס איז ענטשטאנען א גרויס געשלעג, בעת וועלכען דער פאבאראווע אנטאני שפולאק איז אויך שטארק פערוואונדעט געווארען. אין א געפעהרליכען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

א ביקסען-קאנאנאדע בעת א שרפה

לוצק, 21. (ספ. טעל.) אין רובנא איז אויס געבראכען א שרפה פון וועלכער 9 הייזער זענען פערברענט געווארען.

בעת דער שרפה האט זיך פון דעם הויז פון דעם אוקראינישען פאליטישען טוער יאן פיעטריקא פלוד צים הערגעהערט א קאנאנאדע פון ביקסען-קוילען. די בעפעלקערונג, וועלכע האט זיך בעטייליגט אין דער רעטונגס-אקציע איז אין פאניק אנטלאפען, אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען נאר פערבליבען די פייערלעשער און פאליציי.

נאך א שעה צייט האט די קאנאנאדע אויפגע הערט. און פון הינטער די חורבות האט מען ארויס גענומען רעוואלווערען, ביקסען, און פאטראנען, ווי אויך א גרויסע צאהל הילזען פון ביקסען-קוילען, פיע טריקא איז געווארען ארעסטירט און עס ווערט גע פיהרט אנאויספארשונג.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען איז אינדיען

500 פערוואונדעטע, דערונטער 150 שווער

לאנדאן, 21. (אטע) אין צענטער פון'ם גע שעפטס-קווארטאל אין באמביי איז שבת געקומען צו זעהר שארפע צוזאמענשטויסען אין וועלכער עס האר בען זיך בעטייליגט גרויסע מענשען-מאסען, 500 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען, דערונטער 7 פרויען, 150 פון די פערוואונדעטע האט מען געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל אריין.

די אונרוהען האבען זיך אנגעהויבען שבת 7 אין דער פריה, ווען א גרויסע צאהל פון פרייוויליגע האבען נישט קוקענדיג אויפ'ן פערבאט פון דער פא ליציי געמאכט איבונגען. די פאליציי האט די פריי וויליגע צוטריבען. דערביי זענען 25 פערזאן פער וואונדעט. הערנאך האבען זיך אויף דעם פלאץ אנגע הויבען זאמלען גרעסערע מענשען-מאסען, דער המון איז געשטיגען ביז 15 טויזענד פערזאן.

800 פאליציאנטען מיט נומענע שטעקענס האבען דעם המון צוטריבען. עס איז כאראקטעריסטיש, אז א גרופע פון די סיקהאס, וועלכע זענען בידאיצט געווען לאיאל צו דער ענגלישער רעגירונג האבען האסמאל זיך אמשטארקסטען אקעגענגעשטעלט. א גרופע פון פופציג פרייוויליגע פרויען האבען זיך גע שטעלט צווישען די דעמאנסטראנטען און דער פא ליציי די פאליציאנטען האבען אבער געשלאגען אי בער זייערע קעפ, הערביי זענען 7 פרויען פערוואונ דעט געווארען.

אויף מארגען, זונטאג האט דער נאציאנאלער קאנגרעס בעשטימט א דעמאנסטראציע. די פאליציי האט די דעמאנסטראציע פערבאטען.

אין דעלהי האט אין א קאזארמע עקספלאדירט א באמבע.

מאנדאט-קאמיסיע אנגענומען דעם בעריכט וועגן דער אדמיניסטראציע פון א"י

דער בעריכט וועט פערעפענטליכט ווערען סוף יולי

גענף, 21. (יט"א טעלעגראפיש). די שטענדיגע מאנדאט-קאמיסיע האט היינט אנגענומען דעם בע ריכט וועגען דער ארמיניסטראציע פון דער מאנ דאטען מאכט אין ארץ ישראל. דער בעריכט איז פועל' יוצא פון די זיצונגען פון דער אויסערגעוועהנליכע ארץ - ישראל קאמיסיע. דער בעריכט איז אנגענומען געווארען איינשטימיג.

דער טעקסט פון בעריכט איז דערווייל אנגעבקאנט. ערשט סוף יולי וועט דער בעריכט פערעפענטליכט ווערען.

ווי עס איז דעם יט"א פארשטעהער געלונגען זיך צו דערוויסען זאל דער בעריכט ענטהאלטען א אויפ פאדערונג צו דער מאנדאט - מאכט, אז עס זאל אנ גענומען ווערען ענערגישע שריט אויסצופיהרען די בעשטימונגען פון מאנדאט.

די אגודה איז נעקומען א פערטראולי[illegible]

לאדז 22 יוני 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 22 יוני 1930

די געשיכטע פון דריי געהאנגענע

ראס האט נאך געפעהלט.

דעם האנען פון ענגלישען אימפעריאליזם האט געפעהלט א ביסעל בלוט אויף צו שמירען זיינע עטוואס סקריפענדיגע רעדער. עס מאכט נישט אויס: ווי נישט איז, א ביסעל בלוט וועט זיך צוקלעפען אויך צו די יודען און אויף אייביג וועט זיין אויסגעשלאסען א שלום צווישען דעם יודישען אינזעל און דעם אראבישען ים אין ארץ לזיק.

ראס, וואס ס'האט זיך געפאהערט.

און דער אקופאנט וועט שוין געפינען גענוג וואסער (פון ווערטער) און נאפט (פון מאסול) אויף אפצוואשען ראס בלוט פון די דריי געהאנגענע און זאגען:

איך וואש די הענד.

אזוי, ווי דאס האט געטון מיט קנאפע צוויי טויזענד יאהר פאנטיוס פילאטוס, דער רוימישער גובערנאטאר פון דער פראווינץ יהודה, וועלכער האט אין שותפות פון זיין שולד אריינגענומען דאס קליינע פאלק פון דעם קליינעם לאנד.

ווי די דאזיגע שותפות האט זיך אויסגעלאזען, ראס ווייסען מיר נאך צוויי טויזענד יאהר בלוטיגען חשבון, צו גוט.

ביי אנאטאל פראנס'ן איז פערהאן א שעהנע טיפע נאוועלע „דער פראקוראטאר פון יהודה", וואו עס ווערט דערצעהלט, ווי מען האט איינמאל פילאטוס'ן אויף די עלטערע יאהרען, ווען ער איז שוין געווען לויט אונזערע בעגריפען אויף עמעריטור און געוואוינט אין א ווילע ביי דער שטאט רוים, איבערגעגעבען וועגען די נייע מאדנע מענשען, וואס לאזען זיך אין די צירקען פערצוקען דורך ווילדע חיות לשם זייער א היילגען פון לאנד יהודה מיט'ן נאמען יעזוס, א געקרייציגטען אין זיינע צייטען.

— יעזוס? — האט איבערגעפרעגט פילאטוס — איך דערמאהן זיך נישט.

פילאטוס האט פערגעסען אין עטליכע יאהר ארום. די שותפים, די יודען, האבען עס צו געדענקען ביז היינטיגען טאג.

פאר די ענגלענדער איז די טויט־שטראף איבער די דריי אראבער בלויז א קליינער יודישער עפיזאד, געבשרט דורך דער סאנקציע פון געזעץ, פאר'ן יודישען ישוב אין ארץ־ישראל איז עס אן אנ'אויר ביטער פלעק, וועלכען די ענגלישע אדמיניסטראציע האט אהם ביזוויליג אנגעווארפען, כדי צו בערעכטיגען יעדע עוולה, יעדע גזרה, יעדע נידערטרעכטיגקייט, וואס וועט נאך בעגאנגען ווערען מיט'ן תירוץ, אז די אראבער זענען אויפגערייצט און מען טאר די יודען קיין הנחות נישט געבען.

דער קרבן איז געבראכט געווארען, די בלוטיגע האנד געוואשען געווארען און איצט וועט זיך אנהייבען א נייער קאפיטעל אין דער ענגלישער ממשלה. די אראבער וועלען זיי זאגען, האבען שוין זייער קרבן געבראכט, איצט מוזען יודען געהן אויף קרבנות. אלזא: אימיגראציע מוז אפגעשטעלט ווערען, בארען־איינקויף מוז בעגרעניצט ווערען, א געזעצגעבערישע אנשטאלט מיט אן איבערוויגענדער אראבישער מעהרהייט מוז געשאפען ווערען.

האלט נאר דאס געווען! דאס זאלט געווען פון אקופאנט צו דערווארטען. זיין מעטאדע איז נישט ניי. וואו ער האט נישט קיין יודען געגען מאכמעדאנער, האט ער מאכמעדאנער געגען בודיסטען (אין אינדיען) און וואלטען יודען אין ארץ־ישראל נישט געווען, וואלט זיי דער ענגלענדער געמוזט ספעציעל... בעזעצען אדער — אויסטראכטען. אבער ווי די סיסטעם פון שטארקער האנד זאל נישט באלעבאטעווען אין אקופירטען לאנד, איז נישטא אזא כח, וואס זאל די אראבישע סטיכיע קענען בעהערשען, ווען זי וועט דורך פאנטאזירטע טופטים זעהרע אונטערגעהעצט נקמה צו נעהמען און די משרתים פון ענגלישען אימפעריאליזם, און ס'איז שוין אומ־מעגליך לעת עתה געגען האנד גופא. די אלטע אויסגעפרובטע מעטאדע פון אפהענגען דעם מאסען איז אין אנ'אנדער ריכטונג!

מיט'ן בלוט פון די דריי געהאנגענע אין עכו איז געשטעמפעלט געווארען א בלוטיגע שותפות.

ש. פ.

דער יום־טוב פון מתן־תורה

ביי א גרופע מאראנען אין אפריקא

ספעציעלע קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט".

אין מערב־אפריקע ליגען א פאר אינזלען, וואס זענען בעקאנט אונטערן נאמען „קאנאריאט" אדער מענערייף־אינזלען", וואס געהערען צו שפאניען, די מעהר בעקאנטע ווערען אנגערופען „פוערטאווענטורא", גראן־קאנאריא, לאנזאראטע, פאלמא נאסערא און וויערא.

אלע די אויסגערעכנטע אינזלען זענען וואולקאנישע מיט פייער־שפייענדיגע בערג, און די בעפעלקערונג דארט איז זעהר אנ'ארימע. זינט דעם 15־טען יאהרהונדערט האלט שפאניען די דאזיגע אינזלען אונטער איהר הערשאפט און אין די צייטען פון דער אינקוויזיציע, האבען זיך דארטען פערהאלטען „פערברעכער" פונ'ם יודישען גלויבען, וואס האבען נאכ'ן גירוש און נאכ'ן צוואנגס־שמד נישט אונטערגעגעבען זיך איינגאנצען, צו די רוצח'ישע פארדערונגען פון דער קירך.

פאלמא אדער לאס־פאלמאס, איז דארט דער הויפט־פונקט פאר אייראפעאישע דורכרייזענדע. דער דאזיגער אינזעל פערמאגט א פארט, וואו די גרויסע און קליינע שיפען, וואס געהען קיין אפריקע, אמעריקא און צום מיטעללענדישען ים, נעהמען אויף קוילען און אייל, די בעפעלקערונג, וואס צעהלט היינט אין לאס־פאלמאס ארום 300.000 איינוואוינער איז שוין געמישט מיט א מאסע אייראפייער, אבער די ארטיגע איינגעבוירענע טונקעל־הויטיגע איינוואוינער, טראגען נאך אלץ דעם שטעמפעל פון נעגערטום. זיי לעבען אין גרויס דחקות און אין נידערשלאגענקייט.

די איינציגע בעשעפטיגונג זייערע איז אדער נדבות פון אויסלענדער אדער מתנות, וואס זיי בעקומען פאר שווארץ־קינצלעריי, כשוף און נאך אזעלכע קונציען וואס אייראפייער האבען ליב צו צוזעהען. די אנשטענדיגסטע פרנסה זייערע איז דאס, וואס זיי פיהרען אויף קליינע שיפלעך פאסאזשירען, וואס פאהרען קיין לאס־פאלמאס, די שפאנישע רעגירונג האט צוליב דעם פערבאטען דאס אנקערען פון די שיפען דירעקט בים פארט, בכדי אויסלענדער זאלען זיך מוזען בענוצען מיט די ארימע שיפלעך פון די איינגעבוירענע, אויף צו ברענגען פאסאזשירען אין שטאט אריין.

ביי דער זייט פון דער שטאט לאס־פאלמאס, ליגען גרויסע חורבות פון אמאליגע מלחמות און ערד־ציטערנישען. אונטער יענע חורבות שטעהען שרעקליכע קליינע שטיינערנע הייזלעך, וואס זענען קוים אזוי גרויס ווי די מאס פון א מענש. נישטא קיין פענסטער אין זיי, נאר א שטיקעל אריינגאנג און א טיר, וואס זעהט מעהר אויס ווי א לאך פון א הייל. אויפ'ן ערשטען אויגענבליק מיינט מען, אז די שטיינערנע הייזלעך זענען בוידעם פון הינט אדער חיות, וואו זייער אויסזעהען איז גארנישט ענליך צו וואוינונגען פון מענשען.

דארטען וואוינען אבער יא מענשען — מענשען, וואס זענען אמאל געווען קינדער פון יודישע בעלי־מיוחסים פון שפאניען און פון פארטוגאל, און היינט רופט מען זיי „על כאנשא דעל בוריאס" — (דער שאנד־פלעק פון יודען), זיי זענען אנ'איבערבליבעכץ פון ענטלאפענע און פערשיקטע אנוסים. די לאזעם פון יענע וואולקאנען, וואס הייסען „מענגע רייף אינזלען" האט זיי נישט אינגאנצען פערלענדעט, וועהען איצט צום רעשט אויפגעפרעסען פון א שוידערליכען זשאור און קאלט־שטיינערנע מאטקעס, וואס זענען אפשר איבערגעבליבענע לעכער פון קאטוילישע תפיסות און קארצערס.

צווישען זיי עקזיסטירען נאך גרופען מיט קענטיגע מנהגים פון מאראנען. זיי האלטען צוויי טאג אין דער וואך אלס רוהעטאג — שבת און זונטאג! פאר'ן עסען וואשען זיי זיך די הענד מיט די פיס און דעם ערשטען ביסען הפרוסה טונקען זיי איין אין זאלץ, אזוי ווי א פרומער יוד פונקט איין ביי המוציא...

און די פערהאנגעלטע מוחות זייערע, איז געבליבען א זכרון, אז אין א געוויסע צייט פונ'ם יאהר האבען יודען א יום־טוב פון מתן־תורה, דער יום־טוב פון שבועות מיינען זיי. אבער זיי ווייסען שוין מעהר נישט, אז שבועות ווערט געפראוועט דעם 6־טען און 7־טען טאג פון חודש סיון. און זיי ווייסען אויך מעהר נישט, וואס פאר א טראדיציע עס ליגט אונטער דעם יום־טוב שבועות, וועלכען יודען פראווען נאך היינט אין דער גאנצער וועלט, און זייערע פערגלות'עטע מוחות פלאנטערט זיך נאך דער זכרון, אז עפעס איז יא פערהאן אזא יום־טוב, וואס סימבאליזירט די גאב פון תורה משה צו יודען, און ווי עס ווייזט אויס וואלטען זיי מיט ליב און לעבען געזאלט פייערען דעם דאזיגען יום־טוב אזוי ווי פרומע און גוטע יודען פייערען איהם אין דער גאנצער וועלט, אבער — דער דאזיגער „אבער", וואס שטעהט פאר זייערע אויגען, ווי דער עמוד־ענן האט זיך געשטעלט פאר די אויגען פון די מצרים בשעת יודען זענען אריבערגעגאנגען דעם ים — דער דאזיגער „אבער", וואס איז ווי א קינד איינגעווייגט אין בלוט און אין טרערען פון יאהרהונדערטער פערפאלגונגען האט פון זיי א תל געמאכט, אונטערגעריסען זייערע אינטעלעקטועלע ווארצלען אויף אזוי ווייט, אז היינט זענען זיי שוין נישט נאר קיין יודען נאר אפילו אלס קאטאליקען קענען זיי מעהר נישט פערעכענט ווערען.

א פערגאנגענהייט פון איבער פיר הונדערט יאהר אויף יענע אינזלען איז נאר קיין קלייניגקייט נישט. אפגעריסען פון דער ציוויליזירטער וועלט, אין שכנות פון פרימיטיווע נעגערס און אהן שום בילדונג און משך פון אזא לאנגען און פינסטערען היסטארישען פעריאד איז נאר קיין וואונדער נישט, אז דאס ביסעל מאראנען, וואס זענען דארטען פערבליבען איז איינגאנצען פערגרעבט געווארען.

זיי געדענקען עפעס על פי אינסטינקט פון א יום־טוב פון מתן־תורה, טא לויט וואס פאר א טראדיציעס און ווי אזוי פראווען זיי דעם יום־טוב?

אזוי ווי ביי אלע מאראנען, איז אויך ביי די געבליבען יעזוס, דער גאט, הגם זיי האלטען נישט פון די קאטוילישע הויפט־דאגמען, אבער פון יעזוס'ן האלטען זיי יא. ביי מאנכע קאן מען אפילו געפינען אזא פענאמען, ווי דער גלויבען, אז אין דער געשיכטע פון יודען און אין דער געשיכטע פון דער גאנצער מענשהייט, איז משה און יעזוס איין פערזאן.

אויב אזוי, אז יעזוס איז דער פערטרעטער פון דער יודישער רעליגיע אויף דער ערד, קומט ביי זיי אויס נישט עפעס אנדערש, ווי אז דער סימבאל פון מתן־תורה איז פערבונדען מיט דאס געבוירען ווערען פון יעזוס קריסטוס. אז יעזוס קריסטוס איז געווען א גאט אדער א זוהן פון גאט, פערשטעהען די דאזיגע מאראנען, אז זיין געבוירען ווערען אויף דער ערד איז דאס זעלביגע וואס די גאב פון דער תורה צו די יודען.

אין ניטל — קומען זיך צונויף מאראנען פונ'ם אינזעל לאס־פאלמאס און ריכטען אפ תקון, חצות חמשה חומשי תורה אין שפאניש, און זיי דערצעהלען ווער פון זיי ס'קאן לייענען לייענט פאר פאר צוהערער צווישען זיך אזא לעגענדע:

„ווען גאט האט די וועלט בעשאפען און געזעהען, אז די מענשען זענען זינדיג, האט ער אראפגעשיקט זיין זוהן („יעזוס") צו לייטערן דאס יודישע פאלק. אין דער נאכט ווען יעזוס איז געבוירען געווארען איז דער גאנצער הימעל געווען בעשריבען מיט פייערדיגע אותיות מיט אלדאס, וואס עס געפינט זיך אין חמשה חומשי תורה, און די פינף ספרים הייסט עס, וואס משה אדער יעזוס האט מיט זיך געבראכט אויף דער וועלט הערפאר איז ניטל ביי זיי פערוואנדעלט אין דעם יום־טוב פון שבועות, און אזוי פראווען זיי דעם דאזיגען ניטל — שבועות ביז אין היינטיגען טאג און די שטיינערנע הייזלעך פון זייערע וואוינונגען.

(יס"א) י. באבוויץ.

שטאקהאלמער אויסשטעלונג און איהר צוועק

(א בריף פון שטאקהאלם)

אין משך פון זעקס חדשים האבען די שוועדען אויסגעבויט אין שטאקהאלם א גאנצע „ווייסע שטאט" פול מיט קאלאסעלען, רעסטאראנען, טאנצזאלקעס און אנדערע פערוויילונגס־ערטער. זיי רופען דאס „קונסט אינדוסטריעל אויסשטעלונג". נישט ווילענדיג אבער שטעלט זיך די פראגע: וואס פאר א שייכות האט דער אויסערליכער אויסזעהען פון אט דער אויסשטעלונג מיט דעם אינערליכען אינהאלט — מיט'ן שטרעבען צו וועקען קינסטלערישע השגות פון אלט־קוסטארישער קונסט? די געבייזעס, די גערטנעריי, די רעקלאמע־פלאקאטען, די בעלויכטונג, זענען געהאלטען אין דעם אויסגעצייכנטען פונקציאנאליסטישען סטיל, דער מיינונג פון אט דעם סטיל איז צו געפונען א סינטעז פון צוועקמעסיגקייט מיט שיינקייט, דער גרונדשטריך איז — גלייכע, ריינע ליניעס, גלאטע ריינע פלאכען, צושפילט זיך די פאנטאזיע גאר שטארק, קאן דאס אויך דערגעהן צו א צירקעל. דאן אבער מארקירט דער קינסטלער דעם ראהמען. מען טאר חלילה דעם קינסטלער נישט חושד זיין אז עס איז נישט געאמעטריש גענוג.

די אויסשטעלונגס־האלען און די הייזער מאכען אנ'איינדרוק פון ווייסע הילצערנע קאסטענס מיט סימעטריש־אויסגעזוכטע פירקאנטיגע לעכער. אט אין די גראנדיעזע קאסטענס ליגען א סך גוטע קונסט האנדווערק־פראדוקטען, וואס ווייזען געבען נישט פון קיין שום פונקציאנאליזם, די שטרענגע סימעטריע פון אט דעם קונסט־ארט איז זיי פרעמד און נאך פרעמדער איז זיי די שטארקע, שרייענדיגע פארבען, מיט וועלכע די פונקציאנאליסטען ווילען אויספוצען די טרוקענע סקעלעטען פון זייערע געאמעטרישע געמאכטע קונסטווערק.

פון דעם מיליאן מענשען, וואס האבען בעזוכט די אויסשטעלונג אין דעם ערשטען חודש, זינט דעם 16־טען מאי, האבען זיכער נישט פיל געטראכט וועגען דער סתירה, וואס הערשט צווישען דעם ריזיגען פונקציאנאליסטישען קערפער פון דער אויסשטעלונג, און וועלכען מען האט נעבעך אריינגעשפארט די צארטע, זייהרעגע נשמה'לע פון אלט־קוסטארישער קונסט. עס דוכט זיך פשוט, אז אט די נשמה'לע ווערט דערשטיקט אין אינגעווייד פון דער משונה'דיגער חיה.

פאר ליבהאבער פון אלטקוסטארישער קונסט איז א פערגעניגען צו בעקוקען די עקספאנירטע הייז־טעקסטילען, וואס זענען אויסגעשטעלט פון כמעט אלע פראווינציעלע הייז־קונסט־פעראיינען און וועב־שטובען. מיט דעם איז שוועדען רייך און וועלט־בעקאנט. שעהן זענען אויך די עקספאנאטען פון גלאז־קריסטאל. בעזונדערס די מארקע פון „ארעפארס". פון דאנד איז אויך נישט ארויפצוטאכען די אויסגעשטעלטע פונקציאנאליסטישע שטיבלעך, זיי זענען חלילה נישט שעהן, אבער פראקטיש איינגעריכט מוזען זיך שטעלען ביליגער, ווי קלענערע ווילעס פון עלטערע טיפען.

גראנדיעזער פון אלץ איז דער פלאנעטאריום, וואס איז איינגעריכטעט פון אנ'אויסלענדישער פירמע, צייס אין יענא האט איינגעארדענט א מוראדיגען זאל מיט אנ'אויסגעשטרעקטען הימעל, אויף וועלכען אלע פלאנעטען און קאמעטען רוטירען נאך אלע אסטראנאמישע געזעצען, די אילוזיע איז א צויבערהאפטע מען פערגעסט, אז מען געפינט זיך אין געבילדער פון אויסשטעלונג, מען פעהלט נאר די איינגע נישטיגקייט און גאנץ געהייטנישפולע אוניווערסום, די פירמע „צייס" האט דעם פלאנעטאריום נאר קאנסטרואירט. פאר די אויסגאבען האט געזארגט א ספעציעל געבילדעטער קאנסארציום, וואס האט געשטעלט דעם גאנצען אנשטאלט אונטער דער השגחה פון בעקאנטען שוועדישען אסטראנאם דר. נארדענמארק. דער פלאנעטאריום ווי עס שיינט, וועט פערבלייבען אין שטאקהאלם אויך נאך דער אויסשטעלונג.

די וועלט ראך איז מוז בויען, דער וואוינונגס־קריזיס איז אנ'אומגעהערטער, דער ארבייטס־לוין און דער בוי־מאטעריאל איז אבער זעהר טייער. ביי אזעלכע פערהעלטנישען, קען, אלזא, נישט זיין קיין רייד וועגען א מאנומענטאלען בויען פון גרויסע פערנעהם. דער בוי פון טייערען שטיין און האלץ־מאטעריאל מוז פערביליגט ווערען, מוז אמעריקאניזירט ווערען אויפ'ן חשבון פון די טראדיציאנעלע קונסט־בעגריפען, אייזען, בעטאן און גלאז מוז ווערען דער הערשענדיגער מאטעריאל פאר נייע געבייזעס, די זעלבע הייזלעך ווערען אבער בוכשטעבליך געמאכט, און אזא פראדוקציע־ארט שליסט אויס די פערשידענע געזימסען, פיגורען, בלומען, און קאלאנען, היינט נאך, ווען דאס אלץ זענען „רעשטען" פון דער רענעסאנס באראק און ראקאקא־צייטען, איז דאך געווים כשר, און אט די סיבות, האבען זיך אונז, דארף מען זוכען אין דער שטרעבונג נאך קונסט־פארמען, וואס דריקען זיך אויס אין גלייכע ליניעס און גלאטע פלאכען, מיט דעם ווילען מיר אויך דערקלערען דעם דינאמיזם פון דער אויסערן און אינערליכען אינהאלט פון דער אויסשטעלונג, עס האבען זיך א: אומיצער האט אוועקגעשטעלט דעם ארכיטעקטאר ביים עק פון הויכשטאנד, כדי ער זאל מיט זיין דריקען איבערקעהרען אלצדינג מיט'ן קאפ אראפ. ווייל מען די אויבענאויסגעזאגטע געדאנקען פערשטעהן נישט אנדערש ווי א טעארעטישע שפעקולאציע, קען מען, פערשטעהט זיך, פרעגען: „ווער האט איהם אוועקגעשטעלט?" קיין פינקטליכער ענטפער קען אויף דעם נישט געגעבען ווערען. שוועדען איז אבער, אז עס זענען פערהאן געשעהענישען, וועלכע זעהען אויס, ווי געדאנקען, מען הערט דא א: דער לייטער פון שוועבעלעך־טרעסט קרוגער האט גאראנטירט פאר 3 מיליאן קראנען, און אויב אזוי, פרעגט זיך: וואס פאר א שייכות האבען שוועבעלעך צו פונקציאנאליזם? מיט שוועבעלעך טאקע נישט, אבער מיט קרעדיטען יא. דער גרעסטער בוי־סינדיקאט אין שוועדען „קרוגער און טאל" געהערט אויך צו דער וועלט־בעריהמטער דינאסטיע, און דער סינדיקאט ארבייט מיט אייזען, בעטאן און גלאז נאך די לעצטע אמעריקאנער מעטאדען.

ב. מער.

אן אינדישע דעלעגאציע קיין א"י

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראפיש). די עקזעקוטיווע פון מוזולמענישען ראט האט בעקומען צוגעשיקט א טעלעגראפישע ידיעה פון מוזולמענישען ראט אין אינדיען אז בקרוב וועט פון דארט ארויספאהרען אן אינדישע דעלעגאציע, וועלכע וועט קומען קיין ארץ־ישראל, כדי אויפ'ן ארט זיך צו בעקענען מיט'ן ענין פון כותל מערבי, וועלכע איז א הייליגקייט פאר דער גאנצער מוזולמענישער וועלט.

כוליגאנישע אנפאלען אויף יודען אין רומעניע?

בוקארעשט, 21. (יט"א טעלעגראפיש). אין שטעטעל בעלצי האבען כוליגאנישע אנטיסעמיטען בעפאלען און בלוטיג צושלאגען דעם יוד לאנדא די כוליגאנעם האבען אויך פערוואונדעט א צווייטען יוד ראלי, די אנפאלען האבען ארויסגערופען אין שטאט א געוואלדיגע אויפרעגונג.

סע וועלען צו דער קאמיסיע צוגעלאזט ווערן צו אין

יודישע קאמיסיע פאר דער כותל־מערבי פראגע

ירושלים, 21־ (יט"א טעלעגראפיש). בראש פון דעם יודישען פעראייניגטען קאמיטעט פאר דער כותל מערבי־אקציע האט זיך געשטעלט דער רב הכולל פון פראנקרייך ר' ישראל לעווי. צום קאמיטעט וועלען געהערען די וועדי הרבנים פון אלע לענדער, מצד'ן ארץ ישראל ירושלים געהערט צו דער קאמיסיע דוד ילין אלס פארשטעהער פון כנסת ישראל און הרב בלוי פון דער אגודת ישראל. מצד דער ...

סע וועלען צו דער קאמיסיע צוגעלאזט ווערן צו אויך פערטרעטער פון יעדער צייטונג. אין דער קאמיסיע וועלען זיין פערטרעטער פון די יודען, אראבער און פון דער א"י־רעגירונג. די ערשטע זיצונג וועט פארקומען מאנטאג דעם 23־טען ה.ח. אלס סעקרעטאר פון דער אינטערנאציאנאלער קאמיסיע איז בעשטימט דער שוועדישער דיפלאמאט מארלאג.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 22 כו סיון תר"ץ

יוני
זון-אויפגאנג 3.14
זון-אונטערגאנג 7.59

ווער שטעלט זיך היינט צו די פאבאר-קאמיסיעס?

מארגען, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1, אויף זשעקאמס-קע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 11-טען פאליציי-קאמיסאריאט, און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

GIMN

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, אגראדאווע 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

NOP

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3, אלעיע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען אלע מענער פון קאטעגאריע B פון יאהרגאנג 1907 וואס וואוינען אין 2, 3, 5, 8, 9 און 11. פאליציי-קאמיסאריאט מיט דעם אות

W.

שטיצע פאר ארבייטסלאזע

(מ) דינסטאג דעם 24 ה. ח. וועט מען אנהויבען אויסצאהלען די דרינגענדע מלוכה-אונטערשטיצונגען פאר מאי פאר די ארבייטסלאזע, וואס האבען דערהאלטען זייערע אונטערשטיצונגען פאר אפריל אין אונטערשטיצונגס-אמט. און פאר די ארבייטסלאזע, וואס האבען אויסגענוצט זייערע אונטערשטיצונגען פון ארבייטס-לאזען פאנד פאר אפריל איז האבען נאך פאמיליעס אויף אויסצוהאלטען.

ארבייטסלאזע פריילידיגע און חתונה געהאט אהן קינדער בעקומען נישט קיין אונטערשטיצונגען. די אויס-צאהלונג וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט אויף גדאנסקא 131 פון 9 ביז 2 לויט פאלגענדען פלאן:

דינסטאג	ABCDEF
מיטוואך	GHIJ
דאנערשטאג	KLŁ
פרייטאג	MNO
שבת	PRS
מאנטאג	TUWSZ

געריכט פאר מינדעריעהריגע

(ט) מיר דערוויסען זיך וועט דאס געריכט פאר מינדעריעהריגע פון סעפטעמבער זיין נישט טעטיג. די קאנצעלאריע פון געריכט וועט טעטיג זיין בלויז ביז'ן 1-טען יולי, נאכדעם וועט די טעטיגקייט איבערגעריסען ווערען ביז'ן 1-טען סעפטעמבער.

לופט-פאסט קיין רומעניע

עס האט זיך אנגעהויבען די לופט-פאסט-קאמוניקאציע צווישען פוילען און רומעניען.

די קאמוניקאציע איז איינגעשטעלט געווארען אויף דער לופט-ליניע „לאט".

די לופט-פאסט געהט אפ פון ווארשא מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג, האלב 9 פריה. די לאדזשער, וועלכע ווילען זיך בענוצען מיט דער לופט-פאסט, דארפען זיך ווענדען אין דער הויפט-פאסט.

אויפלעבונג אין דער האלץ-אינדוסטריע

נאך א לענגערען שטילשטאנד איז אין דער לאדזשער האלץ-אינדוסטריע איינגעטרעטען א אויפלעבונג. עס ווערען געמאכט מאהרערע טראנזאקציעס, אבער דערווייל נאך נישט קיין בעדייטענדע.

ווידער א פראצעס וועגען א פאבאר-אפערא

מאנטאג הויבט זיך אן אין היגען קרייז-געריכט דער פראצעס געגען א רייה פערזאנען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין פאבאר-אפערעס וועגען וועלכע עס זענען שוין לעצטענס פארגעקומען איינציגע פראצעסען.

פאביאניץ בעקומט א בוי-הלוואה

דער פאביאניצער מאגיסטראט האט בעקומען א ידיעה פון דער באנק גאספאדארסטווא קראיאווענא, אז עס איז בעשטימט פאר פאביאניץ א הלוואה 232,000 זל. אויף בוי-צוועקען.

ענדערן דעם סטאטוט פון דער עלעקטראווניע

(א) מיטוואך איז אוועק איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים ביים שטאט-ראט אויף וועלכער ס'איז צוו. אגד. בעטראכט געווארען די פראגע וועגען ענדערען דעם סטאטוט פון דער עלעקטראווניע, לויט'ן געזעץ פון יאהר 1928 וועגען אקציען-געזעלשאפטען דארף די עלעקטראווניע שוין הייאהר אדורכפיהרען איינגע ענדערונגען אין סטאטוט.

די שטאט-פערוואלטונג האט אבער פאראויסגעזעהן, אז אהן איהר הסכמה זאלען איהרע רעכט נישט קענען געמינערט ווערען, דער מאגיסטראט איז דעריבער נישט איינגעגאנגען אויפ'ן נייעם פראיעקט פון דער עלעקטראווניע און האט אויסגעארבייט א אייגענעם פראיעקט, וועלכער וועט נאכ'ן בעשטעטיגען איהם דורכ'ן שטאט-ראט אפגעשיקט ווערען אין דאנדעלס-מיניסטעריום אויך צו בעשטעטיגען.

נאכדעם ווי דער פראיעקט איז רעפערירט געווארען אין דער קאמיסיע דורכ'ן וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי איז ער אנגענומען געווארען.

פערלענגערט די קאנצעסיעס אויף אלקאהאל-משקאות

(2) די פינאנץ-קאמער האט דערהאלטען א צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום וועגען ערטיילען ווייטערע פראלאנגאציעס ביים ליקווידירען די שענק-קען אויף וועלכע די קאנצעסיעס זענען צוריקגעצויגען געווארען. די ליקווידאציע איז אפגעלעגט געווארען נאך אויף א האלב יאהר, א חוץ אין די פאלען, ווען די קאנצעסיאנערן האבען פערפאכטעט זייערע קאנצעסיעס, זענען עובר געווען אויף פינאנץ-פארשריפטען, בעגאנגען מיסברויכען א.א.וו. פערזאנען, וואס געפינען זיך אויף רעגירונגס-פאסטענס, וואס וואוינען שטענדיג מחוץ פוילען, ארער אזעלכע וואס די אדמיניסטראטיווע מאכט האט עפעס געגען זיי קענען נישט בעקומען קיין פראלאנגאציע. אין פאל ווען דער קאנצעסיאנער איז געשטארבען קען דער שעף פון דער פינאנץ-קאמער אויב ער געפינט אזוי, אז די קאנצעסיע איז דער מיטעל צו לעבען, פערלענגערן די קאנצעסיע פאר די יורשים, אויב זיי זענען נישט בעגאנגען קיין מיסברויכען בנוגע דעם מלוכה-אוצר.

געכאפט קאסע ברעכער

פרייטאג נאכמיטאג האט א פאליציאנט שפאצירט אויף די פעלדער פון קאנינער געגענד. פלוצים האט ער בעמערקט אז אין קארן שלאפען 4 פערדעכטיגע מענשען: האט ער באלד אלארמירט די קאנינער פאליציי, וועלכע האבען בעלאגערט דאס פעלד און ארעסטירט די 4 פערשוין.

מען האט זיי רעווידירט און ביי זיי געפונען געלא-דענטע רעוואלווערן און א סך קוילען. א חוץ דעם האט מען ביי זיי געפונען קליינע איינברוך - מכשירים און אניעלעגאנטע וואליזע.

ביי דער ערשטער אויספארשונג האבען זיי נישט געוואלט אויסזאגען זייערע נעמען דאך איז באלד געלונגען פעסטצושטעלען, אז זיי זענען בעקאנטע בע-רוהמטע קאסע-איינברעכער.

וועגען דאזיגען ארעסט האט מען מודיע געווען דער לאדזשער אויספארשונגס-פאליציי, און אין אוועגד האט מען די ארעסטירטע 4 קאסע - ברעכער געבראכט קיין לאדז געשמידטע אין קייטען אוז זיי איבערגעגעבען צו דער דיספאזיציע פון דער לאדזשער אויספארשונגס-פאליציי.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז דאס זענען בעקאנטע קאסע איינברעכער, וועלכע ווע-רען ארומגעזוכט אין פוילען און אין אויסלאנד. די האבען בעלעצטענס אויסגעפיהרט אנפאלען אין קוטנא וולאצ-לאוועק און געפרובט מאכען אן אנפאל אויף יאנאר-זשעווסקי'ס יובילער - געשעפט אין ווארשא 2

פרייטאג האבען זיי זיך געגרייט מאכען אן איבער-פאל אויפ'ן פאלאץ פון גראפין קווילעצקי, וויל זיי האבען זיך דערוואוסט אז ער האלט ביי זיך אין קאסע א גרעסערען פיטיאג אויסלענדישע וואלוטע, וועל-כע ער האט נישט לאנג מאכן אלע אפגענומען פון באנק פאלסקי אלע פיר זענען ארעסטירט געווארען.

קאטאסטראפאלער לאגע פון די בעזשעזשינער שניידער

(—) קיין לאדז איז אנגעקומען א דעלעגאציע פון די שניידער צעכען און שניידער-פעראיינען אין בזשע זשין. די דעלעגאציע בראש מיט'ן בירגערמייסטער קאר לאזסקי, האט זיך געווענדעט צו דער לאדזשער האנדווערקער-קאמער און אנגעוויזען אויף דער שווערער לאגע פון א שטעטעל, וואס איז אינגאנצען בעשעפטיגט מיט שניידעריי, און האט געשאפען א פראדוקציע, וואס איז אבער יעהער קאנקורענץ. 6000 פער-זאן, וואס זענען ביז דער לעצטער צייט געווען בע-שעפטיגט אין דער קאנפעקציע האלטען איצט ביים אונטערגעהן.

די דעלעגאציע האט געבעטען, אז די האנד-ווערקער-קאמער זאל פארנעהמען אן אינטערווענץ אין די מאסנגעבענדע קרייזען, או פאר בזשעזשין זאלען אפגעגעבען ווערען בעשטעלונגען פאר פאליציי, מיליטער, באהן-בעאמטע א.א.וו.

די ראטיגע ארבייט, אין וועלכער די קאנקורענץ פון בזשעזשין וועט קיין אנדערער נישט קענען אויס-האלטען; די בזשעזשינער פרייזען וועלען אויסמא-כען מיט 60 פראצענט בילינער.

ווי מיר הערען זאל די לאדזשער האנדווערקער-קאמער קאמער האבען דעם ענין איבערגעגעבען ועהר ערנסט, און וועט איהם שטיצען, די האנדווערקער-קאמער וועט זיך אויך בעמיהען ווענען שאפען קרע דיטען פאר די בזשעזשינער שניידער, און אז די שטייער-קאמיסיעס זיי שיצען פון צו הויכע שטייערן.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

היינט לעצטע פארשטעלונג

כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע צו בעזוכען די פארשטעלונג ווערט געשפילט צו פאלקס - פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

היינט, זונטאג, דעם 22-טען יוני, 9 אווענד, צום 15-טען און לעצטען מאל

לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג

אויפ'ן וועג קיין בוענאס-איירעס

(דאס לעבען פון דער אונטערוועלט)
אין 3 אקטען פון רייזעלמאן.

אכטונג! אויף דער היינטיגער פארשטעלונג וועט זיין אנוועזענד
דער ליבלינג פון אמעריקא ה' הערמאן שעראזקי.

ס'נעהמען אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, דיכטענבערג, לובראווסקא, נערה, פאדערמאן
מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, וו. נייהויז, פאלאנסק.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

פאדאטקעס

אבראטאווי, דאכאדאווי, לאקאלאווי א.ז.וו. פארמאניעס ציוויל-נע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, זאבעזפיעטשעשעניעס, אוכילעניעס, קלויזולעס, ווסטרושימאניעס, חעגען אקט-אינטערפרעטאציעס נט-אנגעלעגענהייטען

שרייבט ביטעס דאס ביטשרייבט-ביורא

„POLPRAW"

גאראטאוויטש 1, טעל. 170-01

טראגעדיע פון א פרוי

אויף לעשנא 17 האט נעכטען פאסירט א טראגישער פאל, וועלכער האט געמאכט א גרויסען רושם אין דער גאנצער אומגעגנד. אויפ'ן צווייטען שטאק פון הערמאהנטען הויז וואוינט דער 40-יעהריגער חיים גראסמאן. גראסמאן האט התונה געהאט אין יאהר פון מלחמה-אויסברוך און באלד דערויף האט מען איהם אלס רעזערוויסט גענומען אין מיליטער. זיין פרוי איז נאטירליך געבליבען אין לאדז איינזאם און עלענד. גראסמאן האט מיטגעמאכט דעם גאנצען קריג און ווען ער איז אהיימגעקומען, האט ער אנגעהויבען קרום צו קוקען אויף זיין פרוי. ווי ער ערקלערט, האבען איהם זיינע פריינד אין לאדז אינפארמירט, אז זיין פרוי האט זיך נישט אנשטענדיג אויפגעפיהרט דורך דער צייט ווען ער איז נישט געווען אין לאדז. די ארימע פרוי האט געשוואוירען מיט אלע שבועות, די אלע פליאטקעס זענען פאלש. ער איז אבער געווען אומברהמנות'דיג און האט שרעקליך שלעכט בעהאנדעלט זיין פרוי.

ער האט זיך צוגעטשעפעט צו זיין פרוי, אז עס וויל זיך מיט איהר גט'ען, אלס מאטיוו האט ער אנגעגעבען דאס, וואס זי האט נישט קיין קינדער. די מחלוקת צווישען דעם פארפאלק זענען געווארען וואס ווייטער אלץ אפטער. ג. האט נישט בלויז געהאט קיין מויל-ארגומענטען, נאר זיך גאנץ אפט בענוצט מיט דער פויסט און זיין פרוי שרעקליך געשלאגען.

די אומגליקליכע פרוי האט אלץ פערליב גענומען אבער אויף קיין גט נישט מסכים געווען. היינט אין דער פריה איז ווידער געקומען צו אזא מחלוקה. ג. איז געווארען צעווילדעוועט און אויף א שרעקליכען אופן געשלאגען זיין פרוי, אויף די געוואלדען זענען זיך צונויפגעלאפען די שכנים און זענען אריין אין דער וואוינונג פון ג. די פרוי ג. נישט קענענדיג אריבערטראגען די חרפה איז צוגעלאפען צום פענסטער און ארויסגעשפרונגען פון צווייטען שטאק אויפ'ן ברוק.

ס'איז אלארמירט געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז ביי פרוי ג. איז צובראכען א האנד, זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, מיט דעם „מאן" האט זיך פעראינטערעסירט די פאליציי.

זיך דערשאסען צוליב פרעהליכע דאמען

(—) דאנערשטאג ביינאכט האבען די לאקאטארן פון הויז אויף שענקעוויטש גאס 37 געהערט, ווי אין דער וואוינונג פון דעם פארפאלק זשאכאווסקי אויפ'ן 5-טען שטאק קומט פאר א שטארקע קריגע-ריי. באלד דערנאך האבען זיך דערהערט עטליכע שאסען פון א רעוואלווער

עטליכע שכנים זענען אריין אין דער וואוינונג און האבען געפונען זשאכאווסקי'ן אין א קאלוזשע בלוט. נעבען איהם איז געשטאנען א צום טויט-איבערגעשראקענע זיין פרוי.

ס'איז געקומען פאגאטאוויע און פאליציי, דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט ביי זשאכאווסקי'ן 2 רעוואלווער-וואונדען אין דער געגענד פון הארץ און האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די פאליציי-אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער 28 יעהריגער וואצלאוו זשאכאווסקי האט געפיהרט זעהר א פריי לעבען און דאס האט גע-בראכט צו קריגערייען מיט זיין פרוי. ער פלעגט א שטייגער, נישט אכטענדיג אויף דער פרוי, ברענגען א היים אויסגעלאסענע דאמען. אויף דעם באדען איז נעכטען ביינאכט געקומען צו א שטארקער צאנקעריי צווישען זשאכאווסקי'ן און זיין פרוי. דערביי האט זשאכאווסקי ארויסגעכאפט א רעוואלווער און מיט 2 שאסען זיך גענומען דאס לעבען.

מעסער-שטעכער

(א) אויף דרעווניאנאווסקא 18 איז דורך אומבעקאנטע בעפאלען געווארען און צושטאכען מיט א מעסער דער 50-יעהריגער יצחק ווייס פון דרעווניאנאווסקא 28. די פאגאטאוויע האט איהם ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

די פאליציי זוכט די אנפאלער.

אפטייקען

(2) ליפעץ (פעטריקאווער 193) מילער (פעטריקאווער 46) גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15) פערעלמאן (ציגעל-גאס 64) ניעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37) יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9).

„פראצא" ארגאניזירט אויף מארגען א דעמאנסטראציע פון שטאטישע ארבייטער

די ענפעעס „פראצא", וועלכע פיהרט א העפטיגען קאמף געגען מאגיסטראט, האט פרייטאג ארגאניזירט א שטרייק אויף מאנכע ערטער פון די שטאטישע עפענטליכע ארבייטען, דער שטרייק האט אנגעהאלטען א שעה צייט. דער שטרייק האט געהאט דעם ציל צו צווינגען דעם מאגיסטראט צו בעשעפטיגען א גרויסער צאהל ארבייטסלאזע ביי די עפענטליכע ארבייטען.

אויף מאנטאג פריה ארגאניזירט די זעלבע „פראצא" א דעמאנסטראציע פון די שטאטישע עפענטליכע ארבייטער, וועלכע וועלען דעמאנסטרירען מיט די ארבייטס-מכשירים איבער די גאסען און וועלען זיך אפשטעלען פארן מאגיסטראט.

מאגיסטראט אפגעווארפען די פאדערונגען פון די הויז-בעזיצער

אויף דער פרייטאגדיגער זיצונג פון מאגיסטראט-פרעזידיום, איז אפגעווארפען געווארען די פאדערונג פון די היגע הויז-בעזיצער זיי צו בעפרייען, אין משך פון 10 יאהר, פון צאהלען דעם סלוכה-שטייער פון די הייזער, וועלכע ווערען פארייניגט צום קאנאליזאציע-נעץ.

פערלענגערט די צאהלונגען

דער פירמע רובין אין טאמאשאוו.

דאס פיעטרקאווער קרייז-געריכט האט פערלענגערט די צאהלונגען, אויף 3 חדשים, דער פירמע ה. רובין אין טאמאשאוו. דער פאסיוו פון דער פירמע דערגרייכט 350 טויזענד זל.

מען זוכט נאך די איינברעכער אין דער האנדעלס-באנק

אויף צו כאפען די איינברעכער אין דער לאדזער האנדעלס-באנק, איז געשטעלט געווארען אויף די פיס די פאליציי אין גאנצען לאנד:

עס איז אויך שוין פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער דערטרונקענער אונטער טארן, איז נישט דער גאזשני פון דער באנק אטא יאנג.

* * *

אין קאטאוויץ האט די פאליציי ארעסטירט א בעוויסע רויזע קאטשמארעק, וועלכע שטאמט פון לאדז און שטעהט אונטערן חשד, אז זי האט זיך בעטייליגט אין איינברוך אין דער לאדזער האנדעלס-באנק.

קרעדיטען פאר האנדווערקער אין דער לאדזער וואיעוואדזטווא

(גג) די באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא האט בעשטימט נייע קרעדיטען פאר די האנדווערקער און קליינהענדלער אין דער לאדזער וואיעוואדזטווא: קאמונאלע שפאר-קאסע אין בזשעזשין — 60 טויזענד זל. לאסקער קרייז 20 טויזענד זל. לאדזער קרייז — 60,000 זל. פעטריקאווער קרייז— 50.000 זל.; ראדאמסקער קרייז — 24.000 זל. שעראדזער קרייז — 25.000 זל. טורקער קרייז — 20.000 זל. קאליש-שטאט — 75,000 זל. פאביאניץ - 75.000 זל; טאמאשאוו — 25.000 זל. טושין 1.000 זל.

צו דער אויסשטעלונג אין אנטווערפען

(גג) די האנדעלס-קאמער האט אין רשות 15 דעקלאראציעס פאר פערזאנען, וואס ווילען פאהרען אין די אויספלוגען קיין בעלגיען, וועלכעס ס'ארגאניזירט די פויליש-בעלגישע האנדעלס-קאמער, כדי צו בעזוכען די אויסשטעלונג אין אנטווערפען און לעאדיום. די דעקלאראציעס האבען א בעזונדערע חשיבות פאר די, וואס קענען אויף קיין אנדער אופן נישט בעקומען קיין הנחה-פעסער.

פון געריכט

א בריף-טרעגער בעגנבעט בריף

(גג) ראמונד טאמאלאק א בריף-טרעגער 26 י. איז בעשולדיגט געווארען אז ער פלעגט סיסטעמאטיש בעגנבענען די ווערט-זענדונגען, וואס פלעגען אנקומען פון אויסלאנד. א באבסערוואציע וואס איז איינגעארדענט איבער איהם האט פעסטגעשטעלט, אז ער פיהרט אויס די דאזיגע מלאכה און מ'האט איהם טאקע געכאפט ביי 16 בריף צווישען זיי 6 פון רוסלאנד, וועלכע ער האט בעארבייט. טאמאלאק האט זיך מודה געווען און זיך פערענטפערט מיט זיין קליינער פענסיע, מיט וועלכער ער האט נישט בעקענט דורכקומען. נאך דער פערטיידיגונגס-רעדע פון אדוו. פיאטר קאהען האט דאס געריכט פערמשפט טאמאלאק אויף 3 חדשים טורמע און פעררעכענט איהם דעם מאר־[illegible]

פערשטאנד און שפארזאמקייט

בערסאן אבצאסען זענען מיט 25% בילינער און דרייטאל שטארקער ווי לעדער אבצאסען, — א חוץ דעם, מאכען די בערסאן־אבצאסען דעם טריט עלאסטיש און בעקוועם, דורך וועלכע עס ווערען אבגעשוינט דער קערפער, די נערווען און אויך די טייערע שיך.

מאכט אמאל א פראבע!

וועט איהר אייך איבערצייגען איבער די מעלות פון דעם נוצען בערסאן־אבצאס, בעסער נוי דורך בלויזע ווערטער.

דאס וואס איהר וועט אייך ערשפארען אין משך פון דער צייט, וועט אייך גוט צונוץ קומען אין דער הויזווירטשאפט אויף אנדערע אויסגאבען.

BERSON

פון האנדעלס-געריכט

ארוו. ווייצמאן האט אין נאמען פון דער פירמע סאמועל סערעיסקי און קאמפ. גדאנסקא 93 זיך געווענדעט אין האנדעלס־געריכט וועגען ערטיילען איהר א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. די פירמע האט לעצטענס געמוזט אויסקויפען פראטעסטען פאר 100 טויזענד זל. כדי אויסצוהאלטען דעם שווערען קריזיס האט סערעיסקי וועלכער איז דער איינציגער אינהאבער פון דער פירמע געמוזט פערזעצען זיין הויז אויף 110.000 זל. דער בילאנס פון דער פירמע שליסט זיך מיט דער סומע 399.000 זל. מיט אנ״עודף פון 99 טויזענד זל. און די חובות און אפגעשריבען געווארען 55 טויזענד זל. ספק'דיגע חובות בעזונדערס פיגורירט א פאזיציע פון 2 הייזער און ווערט פון 536 טויזענד זל. צוזאמען אלזא בעטרעפט דער בילאנס ביז 1 מיליאן זל. די וועקסעל־אבליגע בעטרעפט 350.000 זל.

* * *

מיט א פאר טאג צוריק האבען מיר מיטגעטיילט וועגען באנקראט פון דער פירמע שאקאלאדען פאבריק גורינאוויטש, פאלודניאווא 6, די פירמע האט פערלאנגט אן אפעלאציע, אנווייזענדיג אז דער אנגאבער פון דער פירמע איז סערגיוש גורינאוויטש. דאס געריכט האט די אפעלאציע אפגעווארפען.

* * *

די פירמע זונדערמאן און קאמפ, ראקיטשינער 9, מאנופאקטור־געשעפט האט בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים, דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע 1,214,767 זל. דעם אקטיוו בילדען אומבעוועגליכקייטען אויף 656 טויזענד זל., און חובות — 448 טויזענד זל. פאסיווען — 520.957 זל.

לויט'ן בעריכט פון עקספערט ריכטער ראשאק איז דער אקטיוו גרעסער פון פאסיוו מיט 93,376 זל. אלס אויפזעהער איז בעשטימט געווארען ארוו. זורלאנאזסקי און סטאניסלאוו נאזשינסקי, האנדעלס־ריכטער — ראשאק.

פערזיכערטע אין דער קראנקען-קאסע זענען נישט צופרידען

(ב) די קרייז - קאמיסיע פון די פראפעסיאנעלע קלאסען־פעראיינען האט צוגעשיקט צום קאמיסאר פון דער קראנקען־קאסע ה' לאפושאנסקי א מעמאריאל אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז די פערזיכערטע זענען וואס אמאל מעהר אומצופרידען צוליב דעם, וואס זיי ווערען אלץ שטארקער בעגרעניצט אין זייער היילונג און שטיצע. די מעדיצין־רשימה איז פערקלענערט געווארען, די קראנקע ווערען נישט ארויסגעשיקט אויף צו היילען זיך אין קור־ערטער; דאקטוירים וואס גערען אין אורלויב, בעקומען נישט קיין פערטרעטער; די אינסטיטוציע ווערט נישט פונאנדערגעבויט א.א.וו.

די אומצופריעדענע פערזיכערטע ווענדען זיך צו זייערע פראפעסיאנעלע פעראיינען אז זיי זאלען אינטערווענירען, דעריבער פערלאנגען די פראפ. פעראיינען, אז דער קאמיסאר זאל בעשטימען מיט זיי א קאנפערענץ, אויף וועלכער ער זאל אויפקלערען די אלע פארוואורפען.

די האנדעלס-קאמער וועט רעצידירען בנוגע פראלאנגירען די צאהלונגען

(ב) די האנדעלס־אפטיילונג ביים קרייז־געריכט האט בעקומען א פעראדנונג, אז ביים ערטיילען פראלאנגאציעס פון די צאהלונגען און געריכטס־אויפזיכטען, זאל זי זיך רעכענען מיט דער מיינונג פון דער האנדעלס־קאמער בנוגע דער דאזיגער פירמע. אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז ביי דער האנדעלס־קאמער געשאפען געווארען א ספעציעלע קאמיסיע וואס וועט שאפען די נויטיגע מאטעריאלען און וועט איבערשיקען איהר מיינונג ביי יעדען ענטשפרעכענדען פאל.

אויספארשונג וועגען צאל-אפערע אין דער פוטער-בראנזשע

(ב) בשעתו האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער פוטער - אפערע, אין וועלכער ס'זענען פערמישט עטליכע פוטער - סוחרים און אן עקספעדיציע - הויז. אצט דערוויסען מיר זיך, אז די אויספארשונג, וואס ווערט געפיהרט האט פעסטגעשטעלט ווייטערדיגע צאל־מאכינאציעס, און אין צוזאמענהאנג דערמיט איז סיי קיין לאדז אנגעקומען א שליחה פון מיניסטעריום, וואס האט דא געפיהרט דיינע ארבייטען און אין א רייה עקספעדיציע - הייזער סעקוועסטרירט א רייה צאל - דאקומענטען פאקטורען און פוטער - טראנספארטען.

דערוויל וועט די אויספארשונג געהאלטען בסוד.

בריף אין רעדאקציע

חשובער הער רעדאקטאר!

מיר האבען דעם כבוד צו בעטען אייך צו פערעפענטליכען אין אייער פיל־געלעזענער צייטונג פאלגענדע ווענדונג צו דער לאדזער קראנקען־קאסע, וועלכע האט אויסגעבויט א פראכטפולע געביידע אויף א שפיטאל פאר איהרע קראנקע מיטגלידער, די טאט איז געווים א וויכטיגע און איז פון גרויס בעדייטונג פאר דעם לאדזער פראלעטאריאט, וועלכער וועט שוין נישט דארפען אפצוקלאפען די טירען פון די שטאטישע שפיטאלען וואכען־לאנג אנצוקומען, אין א שפיטאל אריין.

אבער צום בעדויערען וועט דער יודישער ארבייטער נישט קאנען געניסען פון דעם שפיטאל און וועט נאך ליידען פון שפיטאל, ווער רעדט פון דעם שטרענג רעליגיעזען יוד, וועלכער וועט מוזען אנקומען אין שפיטאל און עסען נישט קיין כשר עסען, וועט עס געווים ביי איהם זיין סם המות און אנשטאט א קוראציע וועט עס אויף איהם שלעכט ווירקען. נאר אויך דער פרייגעזאנענער וועלכער רעגירט מיט זיין אייגענעם שכל, דער וועט זיך אויך געפינען בע'עול'ט וואס ער וועט געצוואונגען זיין צו עסען נישט כשר, יעדען קראנקען בעמיהען זיך סיי די דאקטוירים, סיי אויך די ארומיגע מענשען איהם צופרידענשטעלען און איהם נישט אויפצורעגען מיט קיין מינדסטער קלייניגקייט, נישט אייך יוד וועט זיך ענטזאגען פון צו געניסען פון דעם שפיטאל און דער וואס וועט יא געצוואונגען זיין אנצוקומען אין שפיטאל, וועט דער־פון קיין נוצען נישט האבען.

מיר רעכענען אבער, אז מיר האבען רעכט צו פאדערען פון דער קראנקען־קאסע צו פערשאפען אין שפיטאל אויך כשר עסען און אונז צו געבען א געהעריגע קוראציע פאר אונזער שווער אויסגעארבייט געלד, וואס מיר בעצאהלען, איבערהויפט אין לאדז, וואו די יודישע ארבייטערשאפט שפילט א וויכטיגע ראלע, און וואו 90 פראצענט פון די ברויט־בעקער זענען יודען, און די אלע האבען דאך א רעכט צו פערלאנגען, אז זייערע געלדער זאלען ווערען פערווענדעט אויף א ריכטיגע קוראציע.

מיר האפען, אז די אנפיהרענדע אינסטאנצען וועלען פערשטעהן אונזער ריכטיגע פאדערונג און וועלען דאס ערלעדיגען.

מיט דרך־ארץ

י. זאראמב, טראבערג, וואלמא, בלאוואט, העבלער.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוסן, קונסטליכע פערמען א. א. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

קלאנג-פילם טעאטער

„CASINO"

היינט גרויסע פרעמיערע!

פון מעכטיגען קלאנג-מייסטערווערק א.ג.

„וואהנזיניג מעדעל"

(זי געהט אין מלחמה אריין)

עפאכע-דראמע פון דער גרויסער מלחמה

אין די הויפטראלען:

ELEONOR BOARDMAN

ALMA RUBENS

אויסערן פראגראם: לאנד-צוגאבען און קלאנג-פילם אקטואליטעטען.

אכטונג! נור ביי אונז

פייערליכע ערעפנונג פון בנין פון קרייז-געריכט אין לאדז.

אנהייב 3.30, 4.30, 6, 8 און 10 אווענט.

דער זאל איז מאדערן ווענטילירט.

צוליב טעכנישע סבות ערשיינט דער היינטיגער נומער אין 8 זייטען און נישט, ווי תמיד זונטאג, אין 10 זייטען.

די פרעמירטע בוי-הלואה

(—) פערגאנגענעם דינסטאג איז אין פ. ק. א. פארגעקומען די זיצונג פון סינדיקאט, וואס האט גארגאניזירט די פרעמירטע בוי-הלואה.. אויף דער זיצונג איז בעשטעטיגט געווארען דער אופן פון פערטיילען די הלוואה. צוליב דעם, וואס די פערשרייבונגען זענען פיל איבערגעשטיגען די צאהל איז בעשלאסען געווארען קודם כל ארויסגעבען די אלע קליינע צייכנונגען פון 5 שטיק אויף א פערזאן.

אויב נאכדעם וועלען אין די אינסטיטוציעס בלייבען אנ'עודף פון אבליגאציעס וועלען די ווייטער פערטיילט ווערען.

די הייזער וועלען קאנאליזירט ווערען

אין דער שטאט - סטאראסטווע איז פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען פעראייניגען די הייזער צו דער קאנאליזאציע - נעץ.

עס איז געקומען צו א הסכם צווישען די פארשטעהער פון מאגיסטראט און הויז - בעזיצער אז, אז נאך בקרוב וועלען זיך שוין אנהויבען די ארבייטען ביים קאנאליזירען די הייזער.

די הויז - בעזיצער וועלען צו דעם צוועק בעקומען א רעגירונגס - הלוואה אין דער הויך פון 1 מיליאן זל.

פערהיטען פון גנבות

(ב) די פאליציי - קאמענדע האט ארויסגעגעבען א פעראדנונג, אז די פאליציאנטען זאלען פערשטארקען זייער אויפמערקזאמקייט זומער כדי צו פערהיטען די וואוינונגען וואס ווערען איבערגעלאזט אויף זומער, אויך די הויז-וועכטער דארפען מעהר אכט לעגען אויף די ליידיגע וואוינונגען און אכטונג צו געבען, אז אין די הייזער זאלען זיך נישט דרעהען מענשען, וואס וואוינען נישט דארט.

די מעלדונגס - פליכט מה נוגע אפגעהיטען ווערען און פאר נישט איינמעלדען אין פערלויף פון 24 שעה וועלען בעשטראפט ווערען דער אדמיניסטראטאר, הויז-בעזיצער, וועכטער און דער נישט איינגעמעלדעטער לאקאטאר גופא.

2

מאטורעס אין מעדעל גימנאזיום פון מ. האכשטיין

אין דעם פרויען־גימנאזיום פון מאריא האכשטיין האבען בעקומען מאטוראס פאלגענדע אבי־טוריענטקעס: ברייטשטיין אסתר, ברילאנט יהל, גרינבערג שרה, יאקובאוויטש גוטא, קאפלאן סימא, קעסטין עווא, קימאן ווינא, קינסקא עווא, קראנמאן גוטא, קרישטאל פאלא, לעווין מרים, לעווינסאן חנה, ליפשיץ מאלא, מיילער דבורה, מאלינאק אסתר, מארקאוויטש יאדוויגא, פיזרקא זאפיא, פוסטעלניק רבקה, סטריקאווסקא ליבע, שניידערג מרים, שטשאראנסקא גוטא, שווארץ שרה, וואקסבערג מאלא, ווארשאווסקא בערטא, וואוא בערטא, זאנדבערג טשעסלאווא, זילבערבלאט פריידע, אולינאווער עווא.

נייע מאטוריסטען

אין מענער־גימנאזיום אויף פאמארסקא 46 האבען דערהאלטען מאטורעס פאלגענדע שילער, אלטמאן ליטמאן, בידערמאן אשר, באראווסקי לייבוש, צביה יעקב, אייזענבערג לייב ה., אייזענבערג משה, פלאטא פישעל, פרידע לייב, גראמאן יעקב, הימעל ישראל, יעלינאוויטש אלקנה קא"א אברהם, קאפעל בצלאל, ליהקעל אהרן, ליפנאווסקי ישראל, ליפשיץ איזאק, פאנסקי מרדכי, מערעל אריה, ל. שלאכאוויטש ישראל מ. שמוצקי הערשעל, טויבענפלוגעל וויגדא, ווילטער יהודה, וועלצמאן עליאשי, זילבערבערג אהרן.

* * *

דאס מענער - גימנאזיום ביי דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען בילדונג אין טעכנישען וויסען צווישען יודען (פאמארסקא 46) האט אויפ'ן נייעם יאהר בעקומען פון בילדונגס-מיניסטעריום די קאטעגאריע ב.

פון אוזדראוויסקא

דאס איינשרייבען זיך פון מענער צום קו־מענדיגען סעזאן אויף ארויסצופאהרען קיין „אוזדראוויסקא“ וועט פארקומען דינסטאג דעם 24 ה. ח. די קאנדידאטען דארפען מיטברענגען דעם פאס און קומען 3 א זייגער בייטאג.

היינט דערעפנונג פון דער דראמע שולע

ביי דער יודישער טעאטער־סטודיע אין „הזמיר“

היינט זונטאג, 9 אזייגער קומט פאר די דערעפענונג פון א יודישע דראמ. צונרייטונגס־שול ביי דער „יודישער טעאטער סטודיע“ פון „הזמיר“ אל. קאשטשושקא 21.

מ'ט דער אנפיהרונג פון דער א. ה. שול געהערעמען אן די ה"ה: מ. יגנאטאוו, קאמפאזיטאר הענעך קאן, אדי לעוו, קונסטלערין — איזא האראץ, ווי אויך דער בעריהמטער מאלער יצחק ברוינער.

פארפאלען

(ב) אויף לאגעווניצקא 18 איז געפאלען און זיך צעבראכען די לנגע האנד די 60־יעהריגע לאה יערבאג. די פאגאטאווע האט איהר ערשטע הילף.

* * *

(ב) אויף ראקוטשינער 81 איז געפאהרען א וואגען מיט א מעבעל אויף דעמ־ — וואגענג איז טאקי. וואו די פאמיליע יאקובאוויטש (הסכארניא דיבען) האט זיך געליבען א וואלינגג. אויף די פוהר איז געזעסען די יאהריגע ווראניקא מאגרובנא און א דבע־יאהריגע בלומי אין מיטען איז שנעל אנגעפאהרען אנאויטא רעזיועגרונג דעם וואגען האט דער שאפער אנגעהויבען צו געבען שטארקע סיגנאלען. די פערד האבען זיך איבערגעשראקען. דער אויטא איז אנגעפאהרען אויפן וואגען און האט איהם איבערקערט. דער שאפער איז אנטלאפען.

די פערביגעהענדע האבען ארויסגעשלעפט דעם פוהרמאן מיט די פאסאזשירען פון אונטערן וואגען און צו זיי ארויסגערופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט זיי ערשטע הילף. 9

* * *

(ב) מיעטשיסלאוו מאטוועל פון זאקאנטנא 12 איז געקומען א היים א שכור'ער און אנגעהויבען אנגאזאגטורע אין דערהיים. אינם גערענגעל האט ער זיך געוואארפען צום פענסטער, אויסגעשלאגען די שויבען און דערביי זיך צעשניטען די אדערן פון דער רעכטער האנד.

די פאגאטאווע האט איהם ערשטע הילף.

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
וושעושינער 11, טעלעפאן 3763
צעפן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איזיק נאז, האלז, אויערן קר	$4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר קערשנער קינדער־קראנקה.	$4^1/_2$-5 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר ביבערגאל הויט און מענער.קר.	$12^1/_2$—$11^1/_2$
ד"ר שמירנפלד נערוועך און גמטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען־קראנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים גורגישע קראנקהייטען	5—2
ד"ר שפירלאוסקי פרויען־און געבורטס־הילף	$4^1/_2$—$5^1/_2$

אפטיילונגען נעבען שקארלאטין.
א רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר לאהשי נכפי סטאראפאראסקא
צאהן־ערצט 10—1, 3—6

ד"ר רעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג.

אכטונג, צי ווייסטו שוין אלע סוחרים און פאבריקאנטען, דאס נאר די ביורא וועסטא, ערלעדיגט קליינער, אנבענטיטעשעס, אויך אלע ארט סארטען אין פארלויף פון 24 שעה צו קאנקורענץ־פרייזן?
ביורא וועסטא צעגעלניאנא 43, טעל. 190-43.

רעיעל און פינקטליך!
שערט מען און שליכטעט גלאטע און גימוואלענע קאס־טשן אין דער
שליכטעריי
J. ŻWIKOWSKI Łódź, Podleśna 18 tel. 21506

בנמיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאז
פעטריקאווער 17, 2 ...
... 4 -

פון שטאטישע קונסט־גאלעריע

(—) די אויסשטעלונג פון די סטיקעס ציהט צו א גרויסען עולם, בעזונדערס יאן סטיקא, וועלכער רעפרעזענטירט די היסטארישע מאלעריי, אראם — אריענטאלישע און טאדעאוש — פרויען־פארטרעטען אינטערעסירען די פערשידענסטע גרופען פון קונסט־ליבהאבער. אויף דער אויסשטעלונג האבען אויך ארויסגעשטעלט זייערע ווערק דער סעניאר פון די לאדזשער קונסט־מאלערס מאוריצי טרעמבאטש און דער ווארשאווער קונסט־מאלער ראפאלאווסקי.

ראדיא־פראגראם

זונטאג, דעם 22 יוני

10.15 תפילה פון פויזנער קאטעדרע. 11.58 צייט־סיגנאל פון ווארשא, העינאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא און טאג־פראגראם. 12.10 מוזיק פון גראמאפאן־פליטען. 16.20 פאטפורי פון באלעט — ארקעסטער. 16.30 פארלעזונג. 16.50 מוזיק. 17.10 פארלעזונג געשיכטע — פראפ. מאשציצקי. 17.25 פאפולערער קאנצערט פון ווארשעווער פאליציי־ארקעסטער. 18.35 אנגענעהמע און נוצליכע ידיעות. 18.50 פערשידענעס, קאמוניקאטען, פראגראם אויף מארגען, גראמאפאן־פליטען. 19.20 א האלבע שעה דיאלאגען פון פען־קלוב. 19.50 גראמאפאן־פליטען, צייט־סיגנאל ווארשא. 20.00 פארטעפיאן־רעטשיטאל פון שאפען'ס ווערק. 21.00 ליטעראַרישע פערטעל שעה. 21.15 פאפולערער קאנצערט פון שווייצער־טאל פילהארמאנישער ארקעסטער. 22.00 פעליעטאן. 22.15 קאמוניקאטען (מעטעראלאגישער, פאליציי, ספארט און אנד.) טאנץ־מוזיק.

„פאלקסגעזונט“

ערשינען „פאלקסגעזונט“ נ. 12 (8־טער יאהרגאנג) דער איינציגער אילוסטרירטער פאפולער־וויסענשאפטליכער זשורנאל פאר פראגען פון היגיענע און מעדיצין, אויסגאבע „טאז“ — „אזע“, רעד. ד"ר צ. שאבאד. מיט פאלגענדען אינהאלט: 1. די סבות פון קינדערלאזיגקייט א. ווי אזוי קומט פאר די בעפרוכטונג ד"ר ש. הזן (גראדנע) 2. ווי אזוי דארף מען זיך דערנערען, כדי צו זיין געזונד — און די נישט ריכטיגע דערנערונג אלס סבה פון קראנקהייטען ד"ר מ. גירטאוויטש (ווילנע) 3. האצמאכם חלומות („בין־פיעסא, אין 1 אקט — נחמן בראנטשיק. 4. די קוראציע מיט זונענוואנעס פראפ. ש. שמידט. 5. ווי אזוי גרייט מען צו קומיס און יאגהורט ד"ר ג. שולץ. 6. די פערהיטונגס־מיטלען געגען שוואנגערשאפט פראפ. רמ. אטט. 7) ביי־געבוירענע און זויג־קינדער (בילד) ד"ר מ. בארא. 8. צעלאזענע קינדער (דאס קינד וואס פאלגט נישט) ד"ר ש. קלערמאן. 9. ראט אויס די פליגען (בילד) 10. ווי גרייט מען צו לעבער פאר בלוט־קראנקע? — ד"ר צאדישין.

11. נייע דיעט פאר צוקערקראנקע
12. לאמיר נישט אפנארען אונזערע קינדער
13. בריווקאסטען, מודעות.

Dr. Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 12-988
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—8 אוונט
ספ. ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. SOŁOWIEJCZYK
צוריקגעקעהרט
אנדזשעיא 4
טעל. 85-129

אריז
יעדען קוואנטום
שטעלען מיר צו פריוואט
פיעטריקאווער 36
טעל 48-190 און 31-174

ווירסט
ארויסווייזען שנעלע הילף דיינע פייערלעשער, שטענד אויף דער ליסטע פון דיין הויזבעזיצער אין משך פון דער פייערלעשער־וואך פון 22—29 יוני ד. י.

מאשין = לעכער
הערן אבנעמען אויסצוניהען ביי
ג. גארדמאן, צעגעלניאנא 29

ווילנער יונגערמאן בעשולדיגט א מוטער פון א רוסישען גענעראל אין שאנטאזש

די ווילנער אויספארשונגס־מאכט איז איצט בעשעפטיגט מיט א רעטועלהאפטען ענין.

א געוויסער יונגערמאן האט געמאלדען דער פאליציי, אז אן'עלטערע פרוי, א מוטער פון א רוסישען גענעראל, האט איהם שאנטאזשירט און אויסגעפרעסט ביי איהם 700 דאלאר.

די דאזיגע פרוי האט געהאט זיינע וועקסלען אויף דער דאזיגער סומע, ווען ער האט איהר אבער געדעקט דאס געלט, האט די אלטע פערהאלטען ביי זיך די וועקסלען און זיי איבערגעגעבען א צווייטען, וועלכער מאנט איצט אויף דאס ניי ביי איהם די 700 דאלאר.

בעת דער אויספארשונג האט די פרוי בעטענהט פונקט דעם הפוך! אז דער יונגערמאן האט איהר קיין געלד נישט געגעבען, אז ער וויל נאר ארייננברענגען אין א טעות די פאליציי און אויף אזא אופן מיסברויכען מיט איהר געלד, וועלכע ער האט ביי איהר בעליען.

די אויספארשונג אין דעם ענין איז אבער די טעג בעדייטענד בעשווערט געווארען צוליב פאלגענדער פאסירונג:

אויף ברייטער גאס, נעבען רעסטאראן „איטאליא“ האבען די פערביי־געהער בעמערקט ליגענדיג אויף דער ערד אן'עלטערע פרוי, וועלכע האט זיך געפונען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד.

די ארויסגערופענע „גיכע הילף“ האט זי אפגעפיהרט אין יודישען שפיטאל וואו ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ס'איז די זעלבע עלטערע פרוי, וועלכע מיר האבען אויבען בעשריבען.

איהר צושטאנד איז געווען זעהר א שווערער. די האט פאר קיין מאל זיך נישט געקענט דערמאהנען וואס מיט איהר האט פאסירט און ווי אזוי זי קומט אויף ברייטער גאס נעבען רעסטאראן „איטאליא“.

איצט געפינט זיך די פרוי אין איינעם פון די קריסטליכע מושב־זקנים'ס אין ווילנע.

דער ענין איז איבער צו דער פראקוראטור.

א דאקטוירים־קאמיסיע וועט אונטערזוכען דעם פסיכישען צושטאנד פון דער אלטער פרוי און דערנאך וועט די ווייטערדיגע אויספארשונג גע־פיהרט ווערען אין א שנעלער טעמפא.

אנטיסעמיטישער שול־לערער פערפירט יונגע מיידלעך

אוסטשיקי דאלנע. נאך מיט א צייט צוריק, האט מען אין שטעדטעל אנגעהויבען צו מורמלען, אז דער לעהרער פון דער פאוושעכנער שול ה' האק פיהרט זיך עפיס נישט אויף איינגאנצען אין ארדנונג געגען זיינע שילעריגס. מען האט אבער נור דערפון אין די ווינקעלעך געשמועסט, אבער קיין קאנקרעטע בעווייזען האט מען פארלויפיג נישט געהאט.

אזוי למשל האט מען דערצעהלט, אז ער פראגערט קליינע 14—15 יאהריגע מיידלעך אין זיין וואוינונג און דארט האלט ער זיי אב שעה'ן לאנג... אנדערע ווידער האבען דערצעהלט, אז ער פערגארט די מיידלעך אין פעלד אריין, דערצעהלט זיי פערשידענע אויסגעלאסענע מעשיות... און פערשידענע אנדערע דעגענערירטע מעשים האט מען זיך אנדערצעהלט.

דער „פיינער“ בחור און קינדער „דערציהער“ האט אבער אזוי לאנג „געהוליעט“ ביז ער איז נישט אריינגעפאלען אין די ריכטיגע הענד אריין, וועלכע האבען איהם ענדליך דעמאסקירט. איהם אומשעדליך געמאכט און צו זיינע מיאוס'ע זאכען ענדליך א סוף געמאכט.

האק האט איינמאל אנגעהויבען טשעפען מיט דער קליינער שילערין, א געוויסע שטשעפאנסקא, וועלכע איז אהיימגעגאנגען מיט א געוויין און וועגען אלעם דערצעהלט איהר פאטער.

שטשעפאנסקי האט תיכף אויף האק'ען געמאכט א שטראף־אנצייגע אין קוראטאריום און אנומעלט איז אראבגעקומען א אינספעקטאר פון לעמבערגער שול־קוראטאריום און אין דעם ענין אנגעהויבען דא אויפ'ן ארט פיהרען א אויספארשונג. דער אינספעקטאר האט פילע פון די שילערינס געלאזט רופען צו זיך און זיי פערהערט ביי פערמאכטע טירען.

הגם די אויספארשונג ווערט בעפיהרט געהיים, ווייסט מען אבער, וואס די שילערינס דערצעהלען דעם אינספעקטאר. און די האר פון קאפ שטעלען זיך קאפויער הערענדיג, וואס די יונגע קינדער דערצעהלען זיך אן ווי זייער לעהרער האט זיי „נעלערנט“ און „דערצויגען“... די קינדער האבען נעבעך פון דעם אויסוואורף געהאט אויסצושטעהען ענוּיים קשים. ער פלעגט מכלומרשט מיט וועלכער שילערין אהיימשיקען די ביכלעך, איהר תיכף נאכגעגאנגען און נאך זיך פערשלאסען די טיר און א זוי ארום געצוואונגען דאס קינד צו פערשידענע ארגיעס.

אפילו אין שול האט דער דאזיגער פערשוין מאנכמאל דאס זעלבע געטון. ער האט למשל בעפויהלען אלע קינדער, אז זיי מוזען קוקען גלייך אויפ'ן שול־טאוועל און דאן איז ער אריבערגעגאנגען צו דער לעצטער באנק, וואו עס זיצען די עלטערע מיידלעך און אויף א סאדיסטישען אופן זיך גענומען זיי בעגומען.

א אנדערע שילערין דערצעהלט ווידער, אז דער לעהרער האט זי פאר שטראף צוריקגעלאזט אין שול. ער אין דאן צו איהר צוריקגעקומען און אנגעהויבען צו פראווען דעגענערירטע מיאוסע שטיקלעך. ער האט זיך למשל אבגעגעוואשען די הענט אין א בעקען און דאן זיך געהייסען ביי דעם קינד עפיס צו געבען אפצווישען די הענט. ווען דאס מיידעלע האט איהם געוואלט געבען דאס פארטוך זיך דערמיט אפצווישען די הענד, האט ער איהר געענטפערט: דאס קען איך דאך מיר אליין נעמען, די מוזט אבער געבען מיר די תחתונים אבצווישען די הענד...

און כאראקטעריסטיש איז דאס, אז טראץ דעם, וואס עס האבען זיך געפונען פילע שילערינס וואס האבען צוליב די „שעהנע מעשים“ פון לעהרער אויפגעהערט צו קומען אין שול אריין, האבען זיך אבער לײדער אויך געפינען אזעלכע, וועמען די אויפפיהרונג פון זייער לעהרער איז גאנץ גוט געפעלען געווארען און פלעגען אפילו אליין געהן אהיים צו זייער לעהרער.

צום סוף איז נאך כדאי צו בעמערקען, אז דער דאזיגער פערשוין איז א פערביסענער אנטיסעמיט און ביי יעדער געלעגענהייט טרעט ער אין שטעטעל ארויס געגען יודען, טראץ דעם אבער האט דאס איהם נישט צוריקגעהאלטען צו פארנארען פערשידענע יודישע מיידלעך און אויף אזא געמיינעם אופן צו בעלײדיגען זיך זייער, דעגענערירטע לײדענשאפטען.

מ. ריישער.

טעלעגראמען

וויכטיגע ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, 21 (יטא טעלעגראפיש) אין פארלאמענט האט דער וויצע־קאלאניען־מיניסטער דר. שילס ערקלערט, אז די ענגלישע רעגירונג וועט בקרוב פארעפענטליכען ערקלערונגען מכח דער קארעספאנדענץ צווישען מאק מאהאן מיט'ן שעריף הוסיי.

קאנפערענץ צווישען סער סימפסאן און אוסישקין

ירושלים, 21 (יט"א טעלעגראפיש) סער סימפסאן האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מ. אוסישקין.

שוין ערשינען דער יובל־נומער

פון דער לאדזער צייטשריפט פאר וויסענשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען

„אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער“

אונטער דער רעדאקציע פון אלי בארוכין.

מיט ארטיקלען פון: דיר. וולאדיסלאוו גארדאווסקי, מאגיסטער יוזעף ליטווין, סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי, יוליאן טובים, ד"ר סטעפאן הורעוויטש, ג. שפעט, פרץ צאטשינסקי, ד"ר אריה טארטאקאווער, גראף קודענהאווע־קאלערגי, אלי בארוכין, זיגמונט לעליווא, נאטשעלניק עדוואַרד ראספאס מ. עלענטוך, אסקאר בערמאן, הענעך קאהן, דיר אברהם פערעלמאן א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.
פרייז 75 גראשען.

צו בעקומען ביי אלע צייטונגס־פערקויפער.

יונגער קריסט שעכט זיין געזו. געליבטע

ציגדט אונטער איהר הויז און שניידט זיך אויף דעם בויד

אין דארף אגראדניקי, נעבען לידע, האט זיך אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע, אין דער ווירטשאפט פון גוט - בעזיצער זאוואל.

זאוואל מיט דער פרוי זענען אוועקגעפאהרען אויפ'ן מארק קיין לידע און איבערגעלאזען אין דערהיים דיער יונגער טאכטער מאריא.

אויסנוצענדיג די אפוועזענהייט פון די עלטערן, איז אריינגעקומען צו מאריאן איהר געוועזענער געליבטער סטאניסלאוו ראק און אנגעהויבען צו איהר צורשטיין אז זאל מיט איהם חתונה האבען.

ווען מאריא האט איהם קאטעגאריש אפגעזאגט, האט ער ארויסגעכאפט א שארפען מעסער און זיך געווארפען אויף זיין געליבטער מאכענדיג איהר עטליכע שווערע מעסער - וואונדען אין האלז און איפ'ן קערפער.

מאריא איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד, בעגאסענדיג זיך מיט בלוט, חלשענדיג, און זיין קרבן איז געבליבען ליגען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד, איז דער מערדער ארויסגעלאפען אויפ'ן הויף און אונטערגעצונדען דעם דערביאליגען שייער. דאס פייער האט זיך באלד פערשפרייט איבער גאנצען גוט און אין א ווילע ארום איז דער גאנצער דארף געשטאנען אין העלישע פלאמען.

צום גליק האט זיך אבער מאריא איינגעגעבען מיט די לעצטע כוחות ארויסצובעקומען זיך בעצייטענס פון שטוב און אזוי ארום איז זי ניצול געווארען.

די אלארמירטע איינוואוינער פון אגראדניקי, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן מארק אין לידע, זענען גלייך געקומען צו לויפען און זיך געווארפען ראטעווען זייערע פערמעגענס.

עס זענען פערברענט געווארען 9 ווירטשאפטען מיט'ן לעבעדיגען און טויטען אינווענטאר. א דאנק דער לידער פייער-לעשער קאמאנדע און די זעלנער פון 5-טען פלידגער-פאלק, איז דער גאנצער דארף נישט אוועק מיט'ן פייער, די שאדענס זענען העכער 50 טויזענד זל.

דער מערדער און אונטערצינדער, זעהענדיג די מוראדיגע פאלגען פון זיין טאט, האט מיט זעלבען שארפען מעסער זיך איבערגעשניטען דעם בויך און דערנאך זיך אריינגעווארפען אין א דערבייאיגען ברונעם.

ווען די שריפה איז שוין אינגאנצען לאקאליזירט געווארען, האט מען דערהערט פערשטיקטע קרעכצען וועלכע האבען זיך געטראגען פון יענעם ברונעם.

עטליכע איינוואוינער זענען אראפ אין ברונעם און מיט גרויס מיה ארויסגעצויגען פון דארט דעם זעלבסטמערדער. די שווער - פערוואונדעטע מאריא זאזאלובקא און סטאניסלאוו ראק האט מען אפגעפיהרט אין פאוויאטאווען שפיטאל אין לידע, וואו זיי ראנגלען זיך מיטן טויט.

* * *

שוידערליכע רציחה פון א פויער

ביי איהם האט גענעכטיגט א יודישע פרוי. האט ער זי געוואלט דער'הרגענען און צונעמען איהר געלד. אין דערפינסטער האט ער אבער דער'הרגעט זיין ווייב

א שרעקליכע געשיכטע האט פאסירט די טעג אין א רוסישען דארף ביי דער פוילישער גרעניץ.

איינע א פרוי פון דערבייאיגען שטעטעל ק—ע האט געוואלט קויפען א בהמה, די פרוי האלט א קרעמעל פון ברעז-קוילען און איהר פרנסה בעשטעהט אין דעם, וואס די פויערים פון די ארומיגע דערפער ברענגען איהר צופיהרען קוילען און זי פערקויפט דאס אויפן קילא. זעלבסטפערשטענדלעך, אז זי האט פון דעם א ברייטע בעקאנטשאפט מיט א סך פויערים פון פערשידענע דערפער. פלעגט זי זיך אזוי נאכפרעגען ביי בעקאנטע פויערים צי זיי ווייסען נישט עפעס פון א גוטער בהמה, א מעלקעדיגע.

די טעג רופט זיך אפ א פויער פון דערפעל בעלקא, אז ער האט פאר איהר זעהר א גוטע קוה. די פרוי האט איהם געגעבען האנטגעלט און ער האט צוגעזאגט צו ברענגען די בהמה. אויף מארגען איז ער געווען צרקלערט, אז ברענגען אין שטאט די בהמה קען ער נישט. אזוי ווי ער האט א ליידיגע פוהר, זאל די פרוי מיט איהם צופאהרען אין דארף און בעטראכטען די בהמה.

די פרוי נישט חושד זייענדיג קיין זאך איז מיט איהם אוועקגעפאהרען אין דארף, דער פויער האט איהר אויפגענומען זעהר גוט און געמאכט פאר איהר א גוטען בעלעגער לעבען הייסען אויוון. מעהר ווי דער פויער מיט זיין ווייב איז קיינער נישט געווען אין שטוב. דער פויער איז ארויף אויפ'ן אויוון און די פויערטע אין בעט.

די יודישע פרוי האט עפעס נישט געקענט איינשלאפען ס'איז איהר צו הייס געווען צו שלאפען, איז זי נישט פויל, און בעט דער קריסטען, זי זאל מיט איהר בייטען מיט די געלעגערס.

אזוי איז געווען, די קריסטען איז באלד איינגעשלאפען. די יודישע פרוי האט דא אבער אויך נישט געקענט שלאפען. און אזוי ליגענדיג הערט זי ווי דער פויער האט גענומען אראפקריכען פון אויוון.

פלוצלונג הערט די פרוי א געשריי און א קלאפ. דער פויער איז ווייטער אוועק שלאפען אויפ'ן אויוון. די יודישע פרוי געטריבען פון א שרעקליכען פארגעפיל איז ארויס שטילערהייט פון שטוב און גלייך געלאפען אין פאליציי.

ווען מען איז געקומען פון פאליציי האט מען געטראפען דעם פויער שטיין איבער זיין געשטאכענער פרוי. א פערוויינטער האט ער דערצעהלט אז ער האט געמיינט, אז דארטען ליגט גאר די יודישע פרוי, האט ער אין דער פינסטער דער'הרגעט זיין איינענע ווייב.

די גאנצע אומגעגענט איז אויפגערודערט געווארען פון דער דאזיגער רציחה.

אין דער לעטשניצע 17 זגיערסקא 17
איז טעטיג פון 1—2
ערצטליכער הויט- ווענערישער גאבינעט
אונטער דער לייטונג פון
ד״ר ה. רוזשאנער

סענסאציאנעלע אפערע

אויף דער ווילנער באהן-סטאנציע

אויפ'ן שטח פון דער ווילנער באהן - סטאנציע איז לעצטענס ענטדעקט געווארען א סענסאציאנעלע אפעריע וועגען, וועלכער די הויגע קרימינאל - פאליציי פיהרט איצט אנגעשטרענגטע אויספארשונג.

די געשיכטע איז אזא :

: מיט א קורצער צייט צוריק האט א סאלידע ווארשאווער פירמע איבערגעשיקט קיין ווילנע עטליכע פאקעטען מיט זיידענס - סחורות אויף א סומע פון 8 טויזענד זל.

הויות די ווילנער פירמע צו וועלכער די סחורה איז געווען אדויסגעשיקט האט די סחורה נישט אויסגעקויפט אין ענטשפרעכענדען טערמין זענען די פאקעטען אפגעשיקט געווארען אויף צוריק קיין ווארשע.

ביים אפנעמען די סחורות האט אבער דער אפנעמער בעמערקט, אז די פאקונג איז נישט אינגאנצען אין ארדנונג, ער האט דעריבער גלייך אויפגעפאקט די פעקלעך און דא האט ער צו זיין גרויס פערוואונדערונג דערזעהען, אז אנשטאט זיידענס-סחורות האבען זיך אין פאקעט געפונען קאפל און פאפיר.

וועגען דעם פאל איז גלייך פערפיהרט געווארען אן אויספארשונג.

כמעט אין דער זעלבער צייט האט מען צוריקגעקערט פון ווילנע א צווייטע פארטיע נישט קיין אויסגעקויפטע סחורה און אויך דאסמאל האט מען אין די קאסטענס אנשטאט סחורה געפונען פערשידענע שמאטעס.

1 די רעמעניש מיט'ן פערטוישען גוטע סחורה אויף שמאטעס ווערט קאמפליצירט דורך דעם, וואס די פירמע וועלכע האט געשיקט ביידע פארטיעס סחורה איז זעהר א סאלידע און חושד זיין איהר אין דעם, אז זי האט געשיקט אזעלכע פאלשע פארטיעס סחורה איז נישטא קיין גרונד.

וואהרשיינליך האט מען דא צו טאן מיט א רעפינירטע שייקע גנבים, וועלכע אפעריען אויף די באהן-ליניעס און וועלכע צילען אין אנדערע ריהען פערשיעדענע באהן - בעאמטע.

אין דער דאזיגער ריכטונג ווערט איצט געפיהרט די ווייטערדיגע אויספארשונג.

Dr. med. S. Heinrich
נעהמט אן פאדעמביע זומער-צייט אין
ווילא „זאכענטא“
נישט ווייט פון פענסיאנאט וויטשארקאווסקי.
ספעציאליסט פון קינדער- און אינער-ליכע קראנקהייטען.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך א. אין לעטשניצע, זגערסקא 17 פון 10—11 און פון 2—5

DR. MED.
Grzegorz Rozenberg
ספעציאל-ארצט פאר מאגען, קישקע, לעבער און אינערליכע קראנקהייטען
Gdańska 44 (דלוגא) tel. 224-44
צוריקגעקעהרט

● דער מארד אין דער נאכט

(23

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

—:—:—

דער דאזיגער פאקט האט איהם א ביסעל ענטוישט אין זיין דמערקונגען.

ער האט שוין אפילו געהאט א קלערה, צי האט נישט דאס מיידעל געזאגט דעם אמת.

— צום לעצטען מאל האב איך געזעהן דעם אנקעל דאוויד — האט דאס מיידעל דערקלערט — פרייטאג אין אווענט. ער האט דא מיט אונז צוזאמען געגעסען אווענדברויט. זיך געזעגענט מיט דער טאנטע און מיט מיר, מרומת זונטאג אינדערפריה האט זיך געקליבען צו פאהרען קיין אויסלאנד דירעקט פון לאדז... מיט עטליכע טעג שפעטער האבען מיר זיך פערוואונדערט וועגען זיין טויט...

— ווער האט אייך וועגען דעם מודיע געווען ?

— די הערען ליבעסקינד און וואקס... ביידע זענען די אהערגעקומען, כדי פאמעליך צוגרייטען די מאמע צו דער טרויעריגער בשורה.

— פלעגען זיי אפט אהערקומען ? — האט זיך דיקמאן פלוצים איינגעמישט מיט א פראגע, הויפדיגען. אז איינער פון די ביידען האט דאך געקאנט פערליבט אין דער העליכער רויזי.

— זעלבסטפערשטענדליך ! — האט מאריא א ציה געטאן מיט די פלייצעס — דער הער וואקס איז דאך געווען דעם אנקעלס סעקרעטאר... זיין - געשעפטליך פלעגט ער דא אפט אראפקומען.

— ענטשולדיגט, פריילין, — האט טארטשינסקי איבערגעשלאגען, אנקוקענדיג דורכדרינגליך דאס מיידעל. — זענט איהר נישט חושד עמיצען, ווער סיהאט געקאנט אומברענגען דעם הער היימאן ?

— ניין ! — האט אויסגערופען דאס מיידעל — איך שווער אייך ביי אלעם הייליגען, אז איך ווייס נישט, ווער קען חושד צו זיין !

— האט ער געהאט שונאים ?

— איך ווייס נישט.

— צי האט איהר נישט געהערט אמאל...

לאבענדוקא זאל זיך האבען דערלויבט שלעכט אפצוגעהן וועגען איהם ?

— פערשטעהט זיך, אז נישט... זי וואלט עס קיינמאל נישט געהאט די העזה צו טאן אין מיין אנוועזענהייט, וואדום זי וואלט דאך געדארפט פערלאזען גלייך דעם פאסטען. אבער... איך האף, אז איהר וועט זי נישט חושד ?

— ניין, — האט טארטשינסקי געענטפערט — איך בין זי נישט חושד, ווייל דעם קלאפ מיט'ן קנוישאל האט נישט געגעבען קיין פרוי, נאר א מאנספערזאן... איך האב אבער נאר געוואלט וויסען, וואס אייער צ'מער - מיידעל האט געטאן אין לאדן אויף דער מאראנאווע גאס ?

— איהר זענט איבערציינט, אז דאס איז געווען מאריש'ע ?

— יא, איבערציינט !.. מיר האבען געפונען איהר טויטען קערפער אויף דער גאס, און די שפיצען אויף איהר קלייד זענען געווען ארונטערגעריסען. איין שטיקעל פון די שפיצען איז געווען פערקלעמט אין דעם דער'מארדעטענס האנט... א, סאיז גאר קיין ספק נישט, אז סאיז די זעלבע פרוי !

— ווי איז זי געווען אנגעטאן ? — האט מאריא מיט ווייבערישער נייגעריגקייט א פרעג געטאן.

— זי האט געטראגען אייער הוט און א טונקעל - געלען מאנטעל מיט שווארצע שפיצען בעפוצט... וואס איז ?.. וואס ?.. וואס איז אייך ?..

— א טונקעל - געלער... מאנטעל — האט מיט א צוטערדיגען קול איבערגעחזרט ס'מיידעל, אויס - שפרינגענדיג פונ'ם שטול, און קוקענדיג מיט א מין פאניש'ער שרעק אויף טארטשינסקי'ן — מיט שפיצען... און.. מיט א שווארצער צופוצונג ?..

— איהר ווייסט, וואס פאר א מאנטעל דאס איז ?..

— איך... איך ווייס... איך ווייס... גאט מיינער !

א בלאסע, אנאויף טויט-איבערשראקענע איז דאס מיידעל צוגעגאנגען צום פענסטער און ציטערנדיג אויפ'ן גאנצען קערפער האט זי זיך אנגעשפארט אין דער וואנד.

די מענער האבען זיך איבערגעקוקט.

טארטשינסקי איז צוגעגאנגען צו דער מיידעל און אנגערהרט איהר האנט.

מיט א טויבען געשריי איז זי אפגעשפרונגען אויף צוריק.

— וואס ווייסט איהר וועגען דעם דאזיגען מאנטעל ? — האט ער ווייך א פרעג געטאן.

מאריא האט געוואלט עפעס זאגען, נאר זי האט זיך בעצייטענס צוריקגעהאלטען און א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ.

דערנאך האט זי מיט א פלוצים - אנגענומענעם בעשלוס זיך געווענדעט צום געהיים - אגענט :

— ענטשולדיגט מיר... מיר האט זיך נישט געגלויבט, ווען איהר האט געזאגט, אז מאריש'ע האט זיך געזעהען מיט'ן אנקעל... איצט אבער זעהט אויס, אז ס'איז אמת — דאס איז זי !.. דאס האב איך איהר געשענקט דעם מאנטעל !.. אך, גאט מיינער, צי האב איך גאר געקאנט אזוינס איבערקלערען ? נעבעך... נעבעך !!.. ווער האט זי געקאנט דערמארדען ?!..

— דאס ווייס איך נישט ! איך ווייס אבער, אז איהר געליבטער, [מיט וועלכען זי האט זיך געקליבען חתונה צו-האבען] האט דער'הרג'עט דעם הער היימאן... איי-איי, ווען איך קאן דערגעהן, ווי אזוי אט דער פיגעל-כדור זעהט אויס !.. ער האט דאך ביי אייך געמוזט אפמבעדינגט זיין, כל זמן זי איז א גאנץ יאהר געווען ביי אייך אנגעשטעלט... שוין-ישע האט איהר איהם קיינמאל נישט געזעהען.

— ניין... אפשר האט עמיצער פון דינערשאפט געזעהן.

— ריכטיג ! — האט טארטשינסקי אויסגערופען פריידעגדיג זיך די הענד — הער דיקמאן, איהר ווערט דא צוואמטען אויף מיר... און איהר, פריילין, איהר וועט אזוי גוט זיין געהן מיט מיר, איך אנווייזען, מיט וועמען איך קאן זיך אדורכרעדען וועגען דעם ענין.

— גוט !! — האט מאריא געענטפערט, לאזענדיג זיך געהן צו דער טיר — איך בין אייך גרייט מיטאליין צו העלפען, כדי איהר זאלט קענען אויפדעקען דעם אמת !

— איהר מיינט, אז דער מערדער פון אייער אנקעל זאל געכאפט און בעשטראפט ווערען ? — האט דיקמאן געשטעלט איהר די נארישע פראגע נישט אזוי צוליב דעם, כדי צו דערוויסען זיך, וואס זי מיינט וועגען דעם ענין, נאר בכדי נאך אמאל צו הערען דעם קלאנג פון איהר קול.

— מיין גאט ! — האט דאס מיידעל אויסגערופען — איך וואלט צעהן יאהר פון מיין לעבען אוועקגעגעבען, כדי צו זעהען איהם מיט א שטריק אויף דעם האלז !

זי איז ארויס פון דעם גאסט - צימער, און טארטשינסקי האט א ווינק - טוענדיג צו דיקמאנען, ארויסגעשעפטשעט מיט א שמייכעל :

— נו, א כאראקטער א בלמעל, פי דעם מיידעל !

דיקמאן האט אנגעהויבען צו שפרייזען הין און צוריק איבערן צימער, בעמיהענדיג זיך צו בעהערשען די נערוועזיטעט, וואס האט איהם ארומגעכאפט.

ער איז געווען פטבע א זעהר הייציגער פערשוין, אבער לעת עתה האט ער זיך תמיד געקענט בעהערשען. נישט זייענדיג ק״נמאל פערליבט, האט ער זיך תמיד בעצויגען צו פרויען, ווי צו מענשען, וואס מען דארף זיי שטודירען, ווי צו ליטעראטור - טיפען, וואס זענען נויטיג צו דעם סיפור-המעשה פון זיינע ראמאנען.

דאס מאל האט ער אבער דערפיהלט, אז די נאטור האט זיך ארויסגעוויזען פאר שטארקער פון זיינע ליטעראריש'ע טעאריעס, מיט וועלכע ער האט זיך די גאנצע צייט קינסטליך געשיצט :

צום ערשטען מאל אין זיין לעבען האט ער אנגעטראפען אויף א פרוי, וואס האט איהם געמאכט אזוי אינטערעסאנט, וואס האט אויף איהם געמאכט אזא איינדרוק, אז איין וואונק פון איהר טינדעסטען פינגערל וואלט גענוג געווען, אז...

ניין, ער האט נישט געקאנט גלויבען, אז אין זיין הארצען זאל זיך אנצינדען די ליבע צו א מיידעל, וועלכע ער האט נישט געקאנט, וועלכע ער האט איצט געזעהן צום ערשטען מאל..

אבער ווי-אזוי דען אנדערש זאל ער דערקלערען די מאדנע אויפגערעגטקייט, וואס האט איהם איצט בעהערשט ?

ווי זאל ער עס דערקלערען, וואס אין איהר אנוועזענהייט האט איהם דאס בלוט שטארקער פולסירט, און, וואס ס'האט איהם בעת-מעשה ממש געווארפען אין היץ און אין קעלט ?

ווי קאן עס דערקלערט ווערען, וואס אט איז די וואך, און ער קאן זיך נישט בעפרייען פונים איינדרוק פון איהר געשטאלט, פון איהר וואונדערליך פנים פון איהרע מילדע דורכנעהמענדע אויגען ?..

פריילין מאריא האט איהם בעהערשט, האט איהם איננאנצען בעזיגט...

דאס וואס עס האט געוועהנליך פאסירט מיט די יונגעלייט, וועלכע דיקמאן פלעגט בעשרייבען אין זיינע ראמאנען, האט איצט פאסירט מיט איהם גופא.

פונדעסטוועגען האט ער זיך בעמיהט זיך צו בערוהיגען, צו רעדען צום איינענעם קלאהרען שכל, אומזיסט האט ער זיך בעמיהט צו אויסגעפינען עפעס אנאנדער תירוץ פאר זיינע געפיהלען.

אבער עקזיסטירט דען נישט קיין אומגעריכט - דערוואכטע ליבע ?

שוין -ן שע פאסירען נישט די אומערקלערלעכע זאכען אין לעבען ?

(פארטזעצונג קומט)

7-קלאסיגע שולע און פרעבלשולע
פון
די רענאמירטע ערציהונגס-אנשטאלט
קאצענעלזאן-נאחומאב
8 נאַד לודקא 8 (צווישען נאָוואָמיעסקאַ און זשכאָדניאַ)
טעלעפאָן 177-01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואַנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאָהר ווערען אַ
גענומען אין די קלאַסען: A, B, C, I, II, III, IV
אין פאָרבערייטונגס-קלאַס A° ווערען אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון
7-5½ יאָהר. אין די פרעבל-שולע (שפיל-שולע) קינדער פון 3-7 י.

חוץ דעם אַלגעמיינעם שול-פּראָגראַם, קענען די אָרטאָדאָקסישע קינדער
געניסען פון **נאָכמיטאָג-חדר** וואו ס'ווירד געלערנט גרונדליך
אַלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש״י, נ״ך, גמרא, ותוספות
דורך מלמדים-ספעציאַליסטען אונטער דער פּערזענליכער השגחה און
הנהלה פון בעוואוסטען למדן **ר׳ יעקב בנימין קאַצענעלזאָן**
בעמ.: די צאָהל שעה׳ען, ווי אויך מלמדים פאַר למודי-קודש זענען
היי-יאָהר בעדייטענד פערגרעסערט.

פאַר פיזיש שוואַכע קינדער, ווי אויך פאַר אונבעמיטעלטע ענויסטירט אַ
נאָכמיטאָג שולע | ביז 50% בילינער | נאָכמיטאָג
נאָכמיטאָג חדר | | פּ עבלשולע

געלעגענהייטליך
בילינ צו פערקויפען
אַ מאַהאָגאַניאָווע שלאָפצי-
מער צעגעלניאַנאַ 8
אָפיצינע, וו. 18
ביי קריימער.

עס איז נויטיג
אַ קוואַליפיצירטע
אַבערלאַק-נייהערין
צו טריקאָ-וועש, ווענדען
זיך אין דער פּראַצאַוניע
ג. לאנדא
נאָוואָמיעסקאַ 15.

אַ דזשערזשעניע-מאַשין
(צעקל-מאַשין) פירמע „דיר-
קאָפּ" אין זעהר אַ גוטען צו-
שטאַנד זעהר ביליג צו פער-
קויפען פּעטער-גאַס 11 ה 6
ווי אויך איז צו פערקויפען
אַ שטיק-מאַשין זעהר ביליג.

ווינכטיג פאר לעטניקעס!!
די ערשטע לאָדזשער גוט בעקאַנטע
פאַבריק פון פאַטענטירטע פעלד-בעטען
מאַכט בעקאַנט, אַז צוליב׳ן קריזיס האָבען מיר פערקלענערט די פּרייזען פון אונזער אויסאַרבייטונגען
ווי: פעלד-בעטען 14 זל., פעלד-בעטען מיט ווענטלעך 18 זל.
לעזשאַקעס פון 8 זל. און. מאַטראַצקעס 3 זל., האַמאַקעס פון 9 זל.
אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע „Palma-Patent",
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף פיל יאָהרען.
אַכטונג: פאָדערט איבעראַל פעלד-בעטען נאָר מיט דער מאַרקע „Palma - Patent"

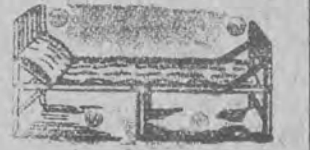

„PALMA-PATENT" מיט שכטונג פירמע
אינה. שוואַרצאָווסקי
פּולנאַצנאַ 24, טעל. 131-85
בעמערקונג: פאר פראווינץ — בעדייטענדע ראַבאַטען.

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
MARJI HOCHSTEINOWEJ
Wólczańska 23
:—: TEL. 214-27. :—
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאַזיעס (קאַטעגאָריע A)
די איינשרייב-עגזאַמענס ווערען זיך אנהויבען ד. 23-טען ד. מ.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקע
געזונטען און ליכט-בעהאנדלונג.
נעמט אן פון 4—7 און שפעטער

גראנד-פענסיאנאט
אין פאַדעמביצע (ביי טושין) עמפפעהלט זיך אויפ׳ן זומער-סעזאָן.

מיט רעכט פון רעגירונגס-גימנאַזיעס
פּריוואַט-גימנאַזיע פון דער — געז. —
„KULTURA"
PIOTRKOWSKA 85, tel. 174-85
איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטקעס טעגליך פון 9 ביז 12 מיטאָג.
פאַר-ווערקאַציע-עגזאַמענס פון 20 ביז׳ן 28 יוני.
נידריגער אָפּצאָהל. — פאַר אונפערמעגליכע הנחות.
פאַר מלוכה-בעאַמטע דעקט דעם שכר למוד די מלוכה.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

וויכטיג פאר אגענטען
פון דער פּאַפּיר-בראַנזשע און דרוקעריי׳ען
איך נעהם אָן אויסצואַרבייטען פערשידענע פּאַפּיר-
לוקסוס בייטלען צו ביליגע פּרייזען זשוראָווינ 13
ש. רייזמאַן צופאָהר ביז דעם בלאָוטער-פּלאַץ.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה,
און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אורא-
לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער
הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נאָר קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— באַזונדער ווארטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

בעת די היצען טרינקט נור ביר
פון ביר-עקסטראַקט
„PROSPERITE"
בעמאַכט אויף אַ היימישען אופן.
דאָס איז אָם געזונדסטען, נאַהראַפטסטען, געשמאַקהאַפטסטען
און דער ביי אַמביליגסטען.
50 גלעזער אויסגעצייכענט ביר פאַר 1^{20} זל.
צו בעקומען אין אַלע קאָלאָניאַל-געוועלבער און סקלאַד-אַפּטעקעס
„PROSPERITE" sp. z ogr. odp. נור אין גרי-
LESZNO 22, tel. 191-51. נער פּאַקונג.

קראַפּט-שפּולען
כמעט ווי נייע
ביליג צו פערקויפען
פּילינסקי 21, רעכטע אַ. 2 שט. וואָלינגע 18.

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134—72
נעמט אן אינדערהיים פון
2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאַנאַטאָ"
אַגראַדאָווא 10 פון 12—1

7-io klasowa szkoła męska
(z pr. szk. państw.)
Sz. Szuldenrajna
29 POŁUDNIOWA 29
עם גן-ילדים איז די געוואוינשענע שולע פאַר קינדער, וואָס די
עלטערן ווילען זיי געבען צוזאַמען מיט וועלטליכע בילדונג אַ
שטרענגע רעליגיעזע ערציהונג און גרינדליכע
לעהרע אין תנ״ך, העברעאיש ווי אויך אין תלמוד.
דאָס לעהר-פערסאָנאַל בעשטעהט פון די בעסטע פעדאַגאָגישע
קרעפטען, אין פאָרבערייטונגס-קלאַס ווערען אנגענומען שילער
פון 5 און אַ האַלב יאָהר אָהן שום קענטעניש.
איינשרייבען טעגליך אין אַלע קלאַסען פון 9 ביז 2 און פון 4 ביז 6 נ.מ.

ווענעבעריש-כירורגישע קליניק
„SANATO"
אַגראַדאָווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

Komunikacja autobusowa
ŁÓDŹ-PIOTRKÓW
Autobusy na powyższej linji odchodzą do Piotrkowa o każdej pełnej godzinie począwszy od 8 rano do 20 w wieczór ze stacji autobusowej przy ulicy Rzgowskiej 85, dojazd tramwajami 11 i 4. Czas przejazdu 1 godz. 40 minut. Cena zł. 3 gr. 50.

קראַנקע פאַר רופּטורען און פערשידענע פערקריפּלונגען

רופּטורען, ווי אויך פערקריפּלונגען מאַר
מען נישט פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען
פון מענשליכען לעבען זענען זעהר געפעהר-
ליך. די רופּטור ווערט גרעסער, ווי אַ מענש-
ליכער קאָפּ און קען פערורזאַכען אַ מויט-
געפעהרליכע פערפלאָנטערונג פון די קישקעס.
ספעציעלע אָרטאָפּעדישע גומענע
הייל-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע בעזיי-
טיגען ראַדיקאַל די געפעהרליכסטע און פער-
אַלטערטסטע רופּטורען ביי מענער, פרויען און
קינדער.

אויף דער פערקרימונג פון קריין-ביין, געגען דעם שאַפען זיך פון
הויקער אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרטעלען. פאַר פערקרימטע פיס און שטערצענדע פּלאַט-
פיס אָרטאָפּעדישע איינלאַגען. קינסטליכע הענד און פיס. גומענע שטרימף אויף פערגרע-
סערטע אָדערן. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָווענד.
אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
spec. J. RAPAPORT Ortoped ze Lwowa
Łódź, WÓLCZAŃSKA 29, front II p.
בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג
דאַנקזאַגונג.
דעם געעהרטען ספעציאַ... ה׳ י. ראַפּאָפּאָרט, דיר. פון אָרטאָפּעדישען-אַנשטאַלט
אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 29, פראָנט II שטאָק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הארציגע
דאַנקבאַרקייט פאַר זיין אָנלעגען מיר דעם ספעציעלען אָרטאָפּעדישען הייל-גאַרטעל פון
זיין סיסטעם, וועלכער האָט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס׳האָט מיר נעדר אהט
צו פּלאַצען דער רוקען צוליב׳ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין
פעהיג צו דער אַרבייט.
Dr. M. Morgenroth sędzia apelacyjny.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָווענד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספעציאַל אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע פּרא
אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספעציאַליסט פאר סיפיליס, מויט- און הויט-
קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
אַנדזשעי 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָווענד
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 טאָג.

הולדבתום ילך במה, ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו רקיע, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען נישט איבערגעבען דאָס רע-
יעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער
רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ פון ה׳
מאַנעלע, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניע 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-
סענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס:
ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּע-
לאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, קלאַוזולעס,
זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט
אין פּוילען, ווענען דירות אין אורזשאָנד
ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע
שפּראַכען. מיט אַכטונג ד. מאַנעלע,
פּעטריקאָווער 17.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6—5 זל.
אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט — 40 „ „ „ „ — 60 „ „ „ „ 4 „
נאָכ׳ן טעקסט — 12 „ „ „ „ — 18 „ „ „ „ 8 „
פאַר מילימעטער-שורות לויטער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

Ze Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.